

PODRUŽNIČNA ŠOLA - GIBALO RAZVOJA

Zbornik 2009 - 2011

Izdala in založila: **OŠ Sostro, Podružnična šola Janče,**
zanjo ravnateljica Mojca Pajnič Kirn

Naslov: »**PODRUŽNIČNA ŠOLA – GIBALO RAZVOJA**«, Zbornik 2009 – 2011

Zbrala in uredila: **Marjana Marn**

Fotografije: **arhiv projekta**

Lektorirala: **Renata More**

Tisk: **Tiskarna ACO, Litija**

Naklada: **600 izvodov**

Ljubljana, junij 2011

Zbornik je nastal v okviru projekta »PODRUŽNIČNA ŠOLA – GIBALO RAZVOJA« ob finančni pomoči Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. Organ upravljanja Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007 - 2013 je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Za vsebino je odgovoren nosilec projekta Osnovna šola Sostro.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

373.3(497.4)(082)

PODRUŽNIČNA šola - gibalo razvoja : zbornik 2009-2011 / [zbrala
in uredila Marjana Marn ; fotografije arhiv projekta]. - Ljubljana
: OŠ Sostro, Podružnična šola Janče, 2011

ISBN 978-961-269-474-6

1. Marn, Marjanca, 1966-
256509184

Vsebina

Uvodnik	4	Podružnična šola Krka	23
Uvodne besede		Turistične zanimivosti	23
Zoran Janković, župan MOL	5	Podružnična šola Muljava	24
Mojca Pajnič Kirn	6	Turistična zanimivost kraja	24
Sijoče otroške oči	7	Podružnična šola Višnja Gora	25
Marjan Potokar	8	O domačem kraju	25
Darja Kerec	9	Kaj je obrodilo leto 2010?	26
Začetni koraki projekta	10	Medsebojni obiski šol	26
Cilji	11	Igre brez meja	26
Ciljne skupine	11	Prenašanje krompirja v leseni žlici	27
Prvi partnerji projekta	12	Tek parov z obročem med ovirami	27
Podružnična šola Besnica	12	Pihanje moke s krožnika	27
O kraju	12	Moj kraj – moj ponos	28
Podružnična šola Janče	13	Kreativne delavnice	28
O domačem kraju	13	Igrajmo se ekologijo	29
Podružnična šola Lipoglav	14	Na vasi je lepo	30
Zanimivost kraja	14	In kaj je prineslo leto 2011?	31
Podružnična šola Prežganje	15	Medsebojni obiski šol	31
Naravna znamenitost kraja	15	Igre brez meja	32
Kaj smo počeli v letu 2009?	16	Zbijanje kegljev	32
Prazniki na vasi	16	Vodenje žogice s hokejsko palico med ovirami	32
Modrost stare mame v deželi jagod	16	Prenašanje vode v kozarčku do steklenice	32
Športne in družabne igre dedkov in babic	17	Šege in navade v domačem kraju	33
Vodenje žoge med ovirami	17	Igrajmo se ekologijo	33
Vožnja samokolnice z nošenjem kozarca v ustih	17	Kreativne delavnice	34
Obiranje jagod velikank	18	Na vasi je lepo	34
Kreativne delavnice	18	Kako so dejavnosti doživljali otroci?	35
O okolju za okolje prihodnosti	19	Kaj pa starši?	39
Na vasi je lepo	19	Pa še učiteljice	42
Kaj je obrodilo prvo leto izvajanja?	21	Zakaj je bilo vredno početi vse to?	46
Projekt prestopa občinske meje	22	Zaključna misel	47
Novi partnerji	22	Sodelujoče učiteljice	48
Podružnična šola Ambrus	22		
O kraju	22		

Uvodnik

S sprejetjem Programa razvoja podeželja 2007–2013 je Republika Slovenija vstopila v novo obdobje, v katerem je upravičena do koriščenja sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, ki ga upravlja Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). V sklopu tega se izvaja tudi program LEADER, ki se ukvarja z razvojem podeželskih območij. Za realizacijo tega programa je MKGP podprla ustanovitev lokalnih akcijskih skupin, katere omogočajo ljudem na podeželju, da uresničijo svoje ideje, ki prispevajo k uresničevanju ciljev lokalne razvojne strategije določenega območja.

Možnost za sooblikovanje razvoja podeželja je dobil tamkaj živeči človek, človek, ki najbolj pozna svoje okolje, ki z njim čuti in se zaveda, kaj je tisto, kar bo z uresničitvijo prineslo, da bo postalo življenje na podeželju kakovostnejše za prebivalce in hkrati valjivo za obiskovalce ter turiste.

Med sooblikovalci sem se znašla tudi sama, kajti že od nekdaj je bilo in je še vedno podeželje globoko zasidrano v mojem srcu. Nenehno sem iskala poti in različne vire do uresničitve potreb in želja prebivalcev na podeželju. Marsikaj nam je uspelo in marsikaj nam še bo.

Še posebno sedaj, ko nam je Evropska unija omogočila črpanje sredstev za razvoj podeželja, pri čemer je še kako pomembno eno izmed načel programa »pristop od spodaj navzgor«, ki omogoča, da lahko sami odločamo, kateri projekti so za nas ključnega pomena in resnično potrebni.

Med njimi je dobil podporo in ugledno mesto projekt **»PODRUŽNIČNA ŠOLA – GIBALO RAZVOJA«**.

Kot učiteljica na podružnični šoli sem vedno iskala tisto, kar je omogočalo boljše pogoje dela, kvalitetnejše vzgojno-izobraževalno delo z otroki ter namenjala svoj prosti čas otrokom za dodatno skupno ustvarjanje na področjih, ki so bistvenega pomena za sožitje s krajem, v katerem deluje podružnična šola. Otroci so pomembni, še toliko bolj na podeželju, saj le z načrtnim delom in usmerjanjem odraščajo in se razvijajo v osebnosti, ki jim ni vseeno za domači kraj in ga ne radi zapuščajo.

Marjana MARN
vodja projekta

Uvodne besede

Foto: Stane Jeršič

Spoštovani!

Tudi v Mestni občini Ljubljana so območja, ki so, kot radi rečemo, bolj »od rok«, čeprav od strnjenih mestnih predelov niso tako zelo oddaljena. Te, praviloma podeželske kraje, so pred desetletji mlade generacije zapuščale – predvsem zaradi izobraževanja ali iskanja zaposlitve v mestu. Domovi so se praznili in cele vasi umirale. Tudi ukinjanje podružničnih šol je bil eden od ključnih razlogov nekdanjega nazadovanja podeželja in mestnih obrobij. Še tiste mlade družine, ki so želele ostati doma, na zemlji, so odhajale – med drugim zaradi šolanja otrok.

Vesel sem, da zdaj že dolgo ni več tako. Pobude z različnih strani, lokalne, mestne in evropske, so spodbudile in omogočile projek-

te, katerih skupni imenovalec je zavest o medsebojni soodvisnosti mesta in njegovega podeželskega zaledja ter o nujnosti njunega usklajenega razvoja, na podlagi skupnih, dopolnjujočih se interesov.

Danes v podružničnih šolah učence spodbujate, da raziskujejo preteklost, običaje in kulturno dediščino svojega kraja, da razmišljajo o prednostih in priložnostih življenja na podeželju. In če jih želja po izobraževanju ne odpelje v bližnja ali daljna mesta, si doma ustvarijo tudi svojo prihodnost.

Podružnična šola ni samo »hiša znanja«, ampak je tudi kulturno, socialno in družabno središče. Je dejansko srce vasi in območja! Večja ko je njena vloga, pomembnejše je njeno poslanstvo. Ter seveda vse zahtevnejše je vaše delo, ki še zdaleč ni samo pedagoško.

Zato naj vam pred iztekom tretjega leta izvajanja projekta **Podružnična šola – gibalno razvoja** v okviru evropskega programa LEADER čestitam za opravljeno delo. To dopolnjuje vrsto drugih uspešnih razvojnih projektov na širšem območju Janč. S svojim delom in zgledom ste v projekt pritegnili še štiri podružnične šole iz občine Ivančna Gorica.

Verjamem, da vam pobud in dobrih zamisli za razvoj domačih krajev ter za sodelovanje s sosedi tudi v prihodnje ne bo zmanjkalo!

Veliko veselja in uspeha pri vašem delu vam želim tudi naprej.

Zoran JANKOVIČ

župan Mestne občine Ljubljana

Že Primož Trubar je zapisal:
**»Obena dežela, ne mejsto, ne gmajna ne mogu prez šul, prez
 šularjev inu prez vučenih ludi biti ... Ob tu je silnu potreba tudi
 per sedašnim času, da se te šule povsod gori drže ...«**

Morda se danes premalo zavedamo pomena obstoja in delovanja šol na podeželju. Tudi majhne podružnične šole lahko s svojim širokim delovanjem pomembno prispevajo k razvoju kraja in k dvigu kakovosti življenja podeželskega prebivalstva. S tem namenom je OŠ Sostro s svojimi podružnicami Besnica, Janče, Lipoglav in Prežganje pričela z izvajanjem projekta Podružnična šola – gibalno razvoja.

Zdrav način življenja lahko poteka le v zdravem okolju, kjer so spoštovanje, strpnost in sodelovanje pomembne vrednote. S tem projektom smo uveljavljali tudi kulturo miru in nenasilja ter skrbeli za ohranjanje kulturne, etnološke in naravne dediščine kraja. Otrokom smo tako omogočili pestro izbiro dodatnih dejavnosti, s katerimi so razvijali svoje spretnosti in si pridobivali nova znanja. Učili so se kakovostno preživljati prosti čas in navezovati stike z otroki drugih podružničnih šol. Medsebojno povezovanje pa ni bilo pomembno le za otroke, spoznavali in povezali so se tudi starši in ostali krajanje. Šole so vsem na široko odprle vrata, predstavile svoje poslanstvo ter jih povabile k aktivnem sodelovanju.

Podružnične šole so tako resnično postale središče življenja na vasi, kar je neprecenljiva pridobitev za vse prebivalce kraja. V šolah se družijo otroci in odrasli, se medgeneracijsko povezujejo in si v prostem času pridobivajo nova znanja. Na kulturnih prireditvah pa predstavijo tudi rezultate teh skupnih druženj.

Priznanje za tako uspešno delo podružničnih šol pa gre v prvi vrsti učiteljicam in vsem ostalim, ki skrbijo, da pouk in ostale dejavnosti v šoli nemoteno potekajo. To so ljudje, ki so svoje življenjske poti povezali s poklicem, ki ne pomeni samo poučevati otroke, temveč dostikrat se predajati drugim in se odrekaati svojemu prostemu času.

Z doseženimi cilji tega projekta so podružnične šole pokazale, da si zaslužijo svoje mesto v družbi velikih šol. Čeprav so majhne, pa zato niso nič manj pomembne. Vsak otrok je dragocen in prav je, da ima možnost izobraževanja v svojem kraju. Le tako bo korak za korakom vsrkaval prednosti podeželja kot prostora za svoje nadaljnje življenje in delo.

Mojca PAJNIČ KIRN
 ravnateljica OŠ Sostro

Sijoče otroške oči

Že vrsto let, dolgo obdobje skoraj dvajsetih let, morda že predolgo zame, sem tako ali drugače vpet v razvoj podeželja. Ves čas se je, tako ali drugače, podeželje in odnos do podeželja spreminjal. Na bolje? Največkrat je odgovor pritrdilen. Kakovost življenja na podeželju se je na splošno izboljšala. To verjamejo tako strokovnjaki kot politiki in tudi prebivalci podeželja sami. Danes pa se sprašujem, kaj to sploh je, kakovost življenja na podeželju. So to lepe nove hiše, urejena polja, nov traktor, asfaltirane ceste, dostop do interneta ... In odgovor je: da. To je to in verjamem še marsikaj ob tem. Vse to se da na nek način tudi meriti, ovrednotiti. Lepo in prav.

Pri vseh teh dosežkih mi nekaj manjka. Danes vem, kaj! Sijoče otroške oči! Njihov nagajiv nasmeh! Razigrano čebljanje otrok ob stari podružnični šoli! To je to, kar je pri merilih in vrednotenju izpadlo. Sijaja otroških oči res ne moremo meriti, tudi nasmeh je težko ovrednotiti, morda se bi dala izmeriti jakost otroškega čebljanja v decibelih. Pa bi nam te meritve kaj dosti povedale? Mnogi boste rekli,

da z decibeli merimo glasnost in to predvsem hrup. Se strinjam. Kot vedno pa temu sledi, toda ... Toda glasnost otrok pomeni še nekaj več. Na podeželju so ljudje! So otroci! Je tisto ta pravo življenje! Si predstavljate še tako lepo naravo, čudovite kulturne spomenike, mnoge druge zanimivosti brez človeka? Tu ti predstavi znamenitost, tam ti da nasvet, kako priti do zelenega naslova, zopet drugje ti postreže s hrano ... Marsikdaj pa nas navduši že sam nasmeh otroka in njegove sijoče oči, ki ljubeče objemajo darove podeželja.

Vse to in mnogo več je, ponovno (ali res ponovno ali je to le neko nadaljevanje zgodbe) v današnji prostor in čas pripeljal projekt Podružnična šola gibalo razvoja. Tako kot se za dobre učiteljice spodobi, so projekt pripravile in vodile tako, da se da praktično vse ovrednotiti. In tudi prav je tako. Sam sem kot gost ali morda le kot opazovalec spremljal projekt in to, kot pravimo »po službeni dolžnosti«. Projekt me je navdušil. Ne le zaradi zares dobrega strokovnega dela, ne le zaradi vsebine in tudi ne zaradi vseh merljivih rezultatov. Se še spomnite gesla olimpizma: važno je sodelovati, ne zmagati. Tudi to sem doživel in to, kako otroci pomagajo drug drugemu. In kako v otroci podeželja gredo z roko v roki z otroki priseljencev. In kako v razigrani tišini poslušajo svoje babice in dedke, ki jih učijo že skoraj pozabljenih veščin. Kako iz odpadnih materialov nastajajo igrače.

In ... Zopet sledi toda ...

Toda oči, te sijoče oči otrok so me zares prevzele. Te so tiste, ki dajo končni pečat, ne le projektu ampak življenju na podeželju.

Tako kot pri vseh projektih, pa se za njimi skriva človek. In v tem projektu je potrebno reči hvala osebi s sijočimi očmi, neumorni vodji, Marjani Marn, seveda pa moramo pohvaliti srčnost vseh učiteljic, pa sodelovanje staršev, pa vseh prostovoljcev in dedkov in babic, tet in stricov ... In zopet toda ... Vsa ta zahvala ne more odtehtati teh sijočih oči! Torej, hvala za sijoče otroške oči!

Josip PINTAR

CIZA, Zavod za razvoj podeželja

OŠ Stična se je na povabilo OŠ Sostro v lanskem šolskem letu pridružila projektu PODRUŽNIČNA ŠOLA – GIBALO RAZVOJA. V projektu sodeluje osem podružničnih šol, štiri iz OŠ Sostro in štiri iz naše šole.

V OŠ Stična smo vključeni v zelo veliko število projektov, 15 državnih in 14 mednarodnih. Skoraj vsak učenec je vključen v katerega izmed njih, nekateri celo večkrat. Moje razmišljanje je, da se ob teh projektih še dodatno brusi vzgojni moment otroka, prav tako izobraževalni. V kolikor projekt pritegne večje število otrok in učiteljev, potem vključenost v projekt še raje podprem.

Eden takih je PODRUŽNIČNA ŠOLA – GIBALO RAZVOJA, v katerega so se na povabilo OŠ Sostro v lanskem šolskem letu priključile štiri naše podružnice: Višnja Gora, Krka, Ambrus in Muljava.

Ta projekt ima dodatno vrednost, saj povezuje naše okolje, tradicijo in običaje. Povezan je z ekološkimi vsebinami, išče možnosti za kakovostno preživljanje prostega časa in še kaj. Predvsem pa, povezuje in zbližuje ljudi. Za današnji čas je to velika pridobitev. Negujmo jo. Projektu želim srečno na tej poti.

Marjan POTOKAR
ravnatelj OŠ Stična

Še petnajst let nazaj se je zdelo, da bodo tako imenovane ekošole le prehodni eksperiment, ki bi naj Republiko Slovenijo pripeljal bližje Evropski uniji. Danes, ob vse večjem zavedanju, da so ekošole tako v mestih kot na podeželju ključnega pomena za uspešen razvoj ter izobrazbo učenca, podatki kažejo, da te šole niso le javne ustanove z dodano vrednostjo, ampak smerokaz za trajnostni razvoj kraja, kjer se te šole nahajajo. Njihov delež iz leta v leto narašča, ni pa še presegel polovice vseh šol v Sloveniji.

Kot dodaten odgovor ali uspešno organizirano izpeljavo tovrstnih šol velja izpostaviti **podružnične osnovne šole s ciljno usmerjenimi projekti**! Znatno delež teh šol je na podeželju, le lučaj vstran od mestnih središč. Če je še pred leti veljalo, da so podružnične šole lahko v izpolnjevanju učnega načrta in doseganju ciljev manj uspešne od matičnih osnovnih šol, je danes – ravno zaradi zavedanja in védenja o zdravem okolju ter sobivanja s sokrajani – slika povsem drugačna. Gre za danost, zaradi katere so podružnične šole pridobile na učnem uspehu, veljavi in ugledu.

Tega se že nekaj let zavedajo na štirih podružničnih šolah matične **OŠ SOSTRO**. Projekt **GIBALO RAZVOJA**, ki vključuje medsebojne obiske šol, različne športne aktivnosti, družabne igre, delavnice in dejavnosti, povzema vse pozitivno, kar prispeva k uspešnemu šolanju osnovnošolcev: skrb za naravo, krepitev duha in telesa, medgeneracijsko povezovanje, sodelovanje z lokalno skupnostjo ter obujanje starih običajev in obrti, vpetost v širšo socialno in kulturno mrežo, krepitev lokalne in predvsem lastne identitete – to je identitete posameznika. Slednja je še kako pomembna za zdrav in stabilen razvoj osnovnošolskih otrok.

V 21. stoletju se tako pogosto umetno vsiljene meje med tako imenovanim "modernim" in "ruralnim" brišejo, ob čemer na občni kakovostni ravni bivanja oz. sobivanja v zadnjih letih prednjačijo ravno šole na podeželju. Pomen takega projekta ni le v medsebojnem sodelovanju podružničnih šol. Da bi projekt postal še bolj uspešen, bi veljalo vpeljati reverzibilnost: ob projektu "podružnične šole ZA podružnične šole" tudi "podružnične šole za matične šole" in obratno ... Tovrstno mreženje v geografsko in kulturno pestri Sloveniji tako postaja nov standard za osnovnošolsko izobraževanje, kontinuirano varstvo okolja in naravnih virov, lokalno skupnost s celotno prebivalstveno strukturo in krajevna društva. Krepi pa tudi medsosedsko poznavanje ter pomoč oz. solidarnost.

dr. Darja KERIC

docentka Pedagoške fakultete Ljubljana

Začetni koraki projekta

»Podeželske« podružnične šole so naslednice nekdanjih eno ali dvorazrednic oziroma nižje organiziranih šol in so po svoji organiziranosti že od nekdaj specifične. Te šole so v preteklosti prehodile različna obdobja, ki so bila šolstvu bolj ali manj naklonjena. Mnoge od njih so bile ukinjene, ker niso uspele zagotoviti dovolj kakovostnih vzgojno-izobraževalnih storitev ali zaradi demografskih gibanj, kot na primer izseljevanja s podeželja ter upada števila rojstev. Ohranile so se tiste podeželske šole, kjer je demografska podoba ugodna, kjer so njihov obstoj podpirali tudi krajanje šolskega okoliša in lokalna skupnost in kjer je učiteljem s strokovnim delom uspelo dokazati, da je kljub posebnim pogojem v teh šolah pridobljeno znanje učencev kakovostno ter primerljivo z znanjem učencev v večjih šolah. (Nolimal, 2001).

Današnje podružnične šole so prav tako posebne in edinstvene, v njih se ponavadi zbira manjše število otrok, a le-ti so nekaj posebnega, saj kljub temu, da jih je malo, skrbijo, da se njihov glas širi daleč naokrog. Specifično je njihovo vzgojno-izobraževalno delo kot tudi izven šolsko delovanje, ki pa mora biti v današnjem času prilagojeno današnjim družbenim razmeram, kajti življenje na podeželju se je bistveno spremenilo, saj se delež kmečkega prebivalstva manjša in narašča delež nekmečkega, posledično so se spremenile tudi njihove potrebe. Šole pa s svojim širšim delovanjem lahko in zmorejo prispevati dragoceni delček k dvigu kakovosti življenja in razvoju kraja.

Na območju skrajnega vzhodnega ljubljanskega podeželja se nahajajo štiri podružnične šole, med njimi Podružnična šola Janče, ki je že izvajala različne popoldanske aktivnosti in k takemu načinu delovanja šole pritegnila in povabila še Besnico, Lipoglav in Prežganje, saj je šola edini prostor na tem območju, kjer se lahko srečujejo, izobražujejo, ustvarjajo, zabavajo in sproščajo otroci, mladina in starejša populacija. Na ta način se vzpostavlja povezanost šole s krajem ter prikaže pomen delovanja šole v kraju, kar dolgoročno pripelje do pristne medsebojne povezanosti in vzajemnega delovanja med vsem generacijami, ki živijo na podeželju.

Šole s svojim širšim delovanjem lahko in zmorejo prispevati dragoceni delček k dvigu kakovosti življenja in razvoju kraja, zato je **OŠ Soostro** s svojimi podružnicami pričela z izvajanjem projekta **Podružnična šola - gibalno razvoja**, s katerim so otrokom omogočile pestro izbiro dodatnih obogatitvenih dejavnosti: organiziranje praznikov na vasi, medsebojnih obiskov podružničnih šol z ogledi posebnosti krajev, pravljичno-pustolovskih potepov po vzhodnem delu ljubljanskega podeželja z odkrivanjem vaških posebnosti, izvedbo iger brez meja, učenje ljudskih pesmi in plesov, priprava delavnic peka kruha in peciv na tradicionalni način, izdelava rož iz papirja in velikonočnih butar, izdelava izdelkov iz naravnih in odpadnih materialov z vidika ekologije, opazovanje okolice ter fotografiranje naravnih lepot, kulturne dediščine in posebnih trenutkov pri izvajanju nalog, skupno vsakoletno kulturno-zabavno druženje s predstavitvijo rezultatov.

Z izborom otrokom in okolju primernih aktivnosti smo želeli, da bi otroci z neformalnimi oblikami učenja in predvsem igro spoznali pomen in prednosti podeželja, kulturno, naravno in etnološko dediščino, krepili identiteto, širili spoznanja ter vedenja o pomenu varovanja okolja in predvsem razvijali socialni kapital.

Cilji

Otrokom na podeželju smo ponudili raznoliko ponudbo obogatitvenih dejavnosti, ki so omogočale razvoj sposobnosti, veščin, spretnosti in vrednot preko naslednjih ciljev:

- dvigovanje kakovosti življenja na podeželju z izbranimi vsebinami,
- zagotavljanje možnosti za kakovostno preživljanje prostega časa po načelu enakih možnosti,
- razvijanje ekološke osveščenosti ter spoznavanja lastnih načinov ohranjanja naravne in kulturne dediščine,
- razvoj ljubezni do narave in spodbujanje pozitivnega čustvenega odnosa do narave,
- omogočanje neposrednega osebnega stika z lepoto in raznolikostjo narave,
- razvijanje ustvarjalnosti otrok predvsem z uporabo odpadnih in naravnih materialov,
- ustvarjanje medgeneracijskega sodelovanja in povezovanja vseh generacij,
- krepitev identitete kraja in zavedanja pomena ohranjanja tradicionalnih znanj,
- razvijanje socialnega kapitala z ustvarjanjem socialnih mrež,
- doživljanje zadovoljstva in veselja.

Skrbno izbrani cilji, dobro načrtovana pot s sodobnimi metodami in oblikami dela so omogočili, da so podružnične šole resnično postale središče življenja na vasi, ker je to neprecenljiva pridobitev za vse prebivalce območja, saj se v njej družijo, pridobivajo nova znanja, se medgeneracijsko povezujejo, snujejo nadaljnji razvoj kraja, kratka rastejo kulturno in osebno. Z izvajanjem aktivnosti se šola ne samo približa kraju, ampak z njim diha in živi. S tem ljudje spoznajo, kako pomembne so podružnične šole za kraj in otroke, ki jo obiskujejo, vsak otrok je poseben in dragocen in ima možnost individualnega izobraževanja in vzgajanja.

Ciljne skupine

Ciljna skupina so bili osnovnošolski otroci, predšolski in mladina. Njim so bile namenjene aktivnosti v sklopu projekta. Organizatorice in vodje so bile učiteljice na podružničnih šolah. Pri samem izvajanju so sodelovali še domačini z bogato ohranjenimi tradicionalnimi znanji – pletarji, izdelovalke rož iz papirja, gospodinje z znanji peke kruha in peciv na tradicionalni način, izdelovalci velikonočnih butaric in vsa domača aktivna društva, formalne in neformalne skupine.

Torej vključene so bile vse generacije, od najmlajših otrok, ki so se vključevali v aktivnosti skupaj s sestrami in brati. Šolarji so bili glavni in najpomembnejši udeleženci, naša ciljna skupina, nekateri med njimi so že prevzemali vloge vodij. Starši so bili prisotni kot gledalci, včasih tudi aktivni udeleženci, nekateri kot pomočniki.

Odločitev o sodelovanju je bila prostovoljna. Mladina je v svojem prostem času pripravljala predstave za mlajše, srednja generacija pa je sodelovala v okviru društev. Športna društva so v sodelovanju s šolami pripravljala igre brez meja, katerih namen je bil sproščeno in zabavno druženje ob igrah dedkov in babic, pa tudi sodobnih igrah, pri čemer je bilo pomembno sodelovanje. Turistična društva, s katerim smo izvajali akcije čiščenja narave in okolice, spoznavali naravne in druge lepote krajev, so s svojimi cilji in nalogami delovanja enakovreden partner sodelovanja. Skupaj smo uresničevali cilj osveščanja in uzaveščanja otrok o pomenu varovanja okolja.

S Pekarno 301, z babicami ali mamicami smo pekli po babičinih receptih, z domačim zborom prepevali ljudske pesmi in plesali stare pleske. Vsekakor pa si ne moremo zamisliti prenosa tradicionalnih znanj na mlade brez izjemnih posameznikov, ki obvladajo te spretnosti in veščine in so bili tudi nosilci delavnic.

Seveda je v našem primeru odločilna vloga učitelja oziroma vodje šole, saj je tista, ki organizira vse dejavnosti, spodbuja in navdušuje učence, njihove starše, za sodelovanje pridobiva domača društva, klube in združenja, združuje in povezuje ljudi s šolo in šolo s krajem in nenazadnje z argumenti prepriča tudi lokalno skupnost.

Marjana MARN
vodja projekta

Prvi partnerji projekta

Podružnična šola Besnica

OŠ Besnica je bila zgrajena leta 1954. Leži na vzhodnem obrobju Ljubljane. V tem šolskem letu jo obiskuje 14 učencev. Po pouku se v oddelek podaljšanega bivanja vključijo še nekateri učenci iz PŠ Prežganje in PŠ Janče.

Projekt Podružnična šola – gibalno razvoja nas je spodbudil k temu, da smo še bolj natančno začeli raziskovati preteklost kraja. Z učenci spoznavamo značilnosti domačega kraja, stare šege, navade, orodja in pripomočke iz preteklosti. Izvedli smo različne ustvarjalne delavnice. K delu smo povabili domačine, ki so nam uspešno pomagali. Pri Anderjacevi Tončki smo pekli kruh v krušni peči. Babi Joži nas je vodila pri učenju domačih piškotov. Bernardinova Tatjana in Poznetova Lojzka sta nam pomagali pri izdelavi velikonočnih butaric iz bršljana in cvetlic iz krep papirja. Obiskal nas je tudi čebelar Janko Jere, ki je predstavil skrb za čebele. Na šolo smo povabili tudi lžančevega Toneta, ki nas seznani z delovanjem mlinov in žag.

Učence vodimo pri spoznavanju in učenju ljudskih plesov, otroških in pastirskih iger. V kraju vsako leto poskrbimo za čistilno akcijo in zbiranje starega papirja. Trudimo se, da čim več izdelkov izdelamo iz naravnih in odpadnih materialov. Vse dejavnosti in značilnosti tudi fotografiramo.

O kraju

Vas Besnica je bila v preteklosti znana po mlinih in žagah, ker so domačini lahko izkoriščali moč potoka Besnica. Znani mlini so bili: Šemnikarjev, Martinkov, Andrejčkov, Lesnikarjev, Jeshov, Prekov, Benkotov, lžančev, Tinčkov, Blažev in Drčarjev. V zadnjih letih so mlinski propadli. Najdlje je deloval Lesnikarjev mlin. Namesto mlina so se mlajši gospodarji začeli ukvarjati z ribogojništvom in gostinstvom. V njihovo gostilno zahaja veliko ljudi iz obrobja Ljubljane in Litije. V vasi se je ohranila samo ena žaga, ki še vedno uspešno deluje. Dolino Besnice radi obiskujejo tudi kolesarji, saj je vožnja ob potoku tudi poleti prijetno hladna.

Nežka MLAKAR, vodja PŠ Besnica

Podružnična šola Janče

Podružnična šola Janče stoji malo pod najvišjim vrhom Mestne občine Ljubljana, ki se imenuje Janče. Šola je majhna tako po velikosti zgradbe kot po številu otrok, ki jo obiskujejo, vendar napolnjena s srčnostjo, toplino in ljubeznijo ter odprta za vse ljudi.

Že več kot desetletje z učenci uspešno izvajamo različne dodatne aktivnosti za vse generacije na podeželju kot šola sama in v sodelovanju s CIZO, Zavodom za razvoj podeželja, Mestno občino Ljubljana, Četrtno skupnostjo Sostro, Turističnim društvom Besnica-Janče, Športnim društvom Janče in Planinskim društvom Litija. Na šoli smo z otroki pripravili sprejeme za goste iz Češke, Hrvaške, Kitajske, Irske in Latvije. Obiskala nas je tudi posebna žirija organizacije Europäische ARGE Landentwicklung und Dorferneuerung s sedežem na Dunaju, ki je preverjala podatke iz prijave na evropski razpis Evropska nagrada za obnovo vasi 2004, na katerega se je prijavila Sadna cesta in v sklopu katere izvaja aktivnosti tudi šola Janče. Predstavili smo se z delavnico izdelave rož iz papirja ter šolskim sadovnjakom. Aktivnosti so prispevale k krepitvi identitete, prepoznavnosti šole, povezovanju s krajem in širšo okolico, k razmišljanju o pomenu podeželskega prostora in samega življenja na podeželju.

Ideja o izvajanju imenovanega projekta se je rodila ravno pri nas, saj tak način delovanja v kraju prispeva k ohranjanju poseljenosti, omogoča prihodnost tako šoli kot kraju in postaja glavni spodbujevalec razvoja, česar se morda danes premalo zavedamo. Ideja je polno zaživela ne samo na podružnicah OŠ Sostro, ampak tudi na podružnicah OŠ Stična.

O domačem kraju

Janče so prepoznavne tako doma kot tudi po svetu, saj so že od nekdaj zelo priljubljena izletniška točka, kajti ob lepem vremenu se z vrha vidi pol slovenskega reliefa. Zadnjih dvajset let pa so množično obiskane tudi zaradi tradicionalnih praznikov jagod in kostanja, ki jih organizira Turistično društvo Besnica – Janče.

Po pripovedovanju (iz ljudskega izročila) župnika Janeza Dobnikarja je bilo prvotno ime kraja na janškem vrhu Črni gozd, ker je bil na gosto poraščen z gozdom. Zaradi janičarskih napadov so ga kot nevaren kraj, ljudje preimenovali v Janče (Jantschberg).

V jedru vasi stoji cerkev sv. Miklavža, prvič omenjena leta 1526. Notranjost je bogato opremljena z baročnimi oltarji. Ob lokalni cesti proti vasi Gabrje stoji velika kapela, ki je bila postavljena po rušilnem potresu leta 1895.

Marjana MARN, vodja PŠ Janče

Podružnična šola Lipoglav

PŠ Lipoglav je v najbolj jugovzhodnem delu MOL v vasi Mali Lipoglav na 526 m nadmorske višine. Smo manjša podružnična šola z bogato dolgoletno zgodovino, saj smo lani praznovali 100. obletnico šolstva v naših krajih.

Vzgojno-izobraževalno delo poteka od 1. do 4. razreda v dveh kombiniranih oddelkih v dopoldanskem času in v enem oddelku podaljšanega bivanja v popoldanskem času. Na šoli je organizirano veliko dodatnih dejavnosti: šahovski krožek, pravljčni krožek, angleške urre, tečaj angleškega jezika, plesne vaje, številne delavnice, športne aktivnosti ...

Na podružničnih šolah je malo učencev in vsi se med seboj dobro poznajo, si zaupajo, vežejo jih podobni interesi, problemi. Otroci se na takšnih šolah počutijo varne. Vsi imajo priložnost izražanja in uveljavljanja na področjih, kjer se počutijo močne. Z veseljem smo se med drugim vključili v projekt »PODRUŽNIČNA ŠOLA - GIBALO RAZVOJA«, preko katerega se lahko podružnične šole širše povezujejo in predstavljamo svojo vlogo v kraju samem, kakor tudi širše.

V raziskavah, v okviru projekta CRPOV (Celostni razvoj podeželja in obnove vasi), se je pokazalo, da vedno več mladih ostaja doma in razvija drobno gospodarstvo hkrati s tem pa ostajajo tudi otroci in to je potencial, ki ga moramo izkoristiti vsi, ki smo uspeli, da so se v naših krajih ohranile podružnične šole.

Zanimivost kraja

Vas Mali Lipoglav z okoliškimi vasmami je turistično zanimiv predel ljubljanske regije. Številni obiskovalci se udeležujejo tradicionalnega pohoda pod Pugledom (ki bo letos 10. jubilejni in je vsako leto v mesecu septembru), kolesarskih tur ter tudi drugih družabnih in športnih prireditev. Naš kraj je znan tudi po kmečkem turizmu Pri Jakopcu, kjer so doma okusne jedi in prijazni ljudje in okrepevalnici Pance – TOP.

Marinka ŽITNIK, vodja PŠ Lipoglav

Podružnična šola Prežganje

Podružnična šola Prežganje je bila zgrajena davnega leta 1889. Stoji sredi Prežganja, družbo pa ji delajo stavbe, ki so od nekdaj veljale za najpomembnejše v vasi. Leta 1997 je bila temeljito obnovljena. Majhna je – naša učilna zidana, toda iz vreče, o kateri je govoril Ivan Cankar, smo v naše kraje dobili polno prgišče lepote, veselja in pri-dnosti. In naša šola je del tega bogastva. V njej si nabirajo znanje otroci iz vasi, ki sodijo v njen šolski okoliš, to pa so Prežganje, Volavljje, Veliko in Malo Trebeljevo in Mali Vrh. Poleg rednega pouka, ki poteka po predpisanem predmetniku, se na naši šoli dogaja veliko zanimivega. Sodelujemo na raznih tekmovanjih, v projektih in na prireditvah v kraju. V okviru projekta Podružnična šola gibalo razvoja smo izvedli že veliko delavnic in se v njih učili peči piškote in kruh, izdelovati rože iz krep papirja, butare, vrbove piščali in barvali pirhe. Iz naravnega in odpadnega materiala smo izdelovali voščilnice, punčke, živali, snežake ... Sodelovali smo na vseh prireditvah in ob sodelovanju PGD Prežganje in ŠD Prežganje izvedli zaključno prire-ditev na Prežganju in 2. igre brez meja na igrišču v Velikem Trebe-ljevem.

Naravna znamenitost kraja

Dober kilometer od naše šole v smeri proti Volavljam, je kraška jama, preko katere tečejo Lahnjakovi slapovi. Tu so nekoč sekali lahnjak (prozoren kraški kamen, podoben današnjemu siporeksu) in ga uporabljali za zidavo hiš in cerkva.

Anica SKUBIC, učiteljica PŠ Prežganje

Vsako leto izvajanja projekta je bilo obarvano s skrbno izbrano in medsebojno usklajeno temo, ki omogoča raziskovanje preteklosti v sodelovanju s širšo okolico kraja ter njihovimi prebivalci, da bi otroci lažje razumeli in povezovali preteklost s sedanostjo.

Tematski sklop v prvem letu izvajanja je bil »OHRANIMO PRETEKLOST - STOPIMO V PRIHODNOST«.

Kaj smo počeli v letu 2009?

Prazniki na vasi

Vse štiri šole smo z izbranimi vsebinami pripravile otroke za nastop ter organizirale krajevne proslave ob prihodu pomladi, za obiskovalce smo izdelali priložnostna darilca ter šole polepšali s pomladno dekoracijo. Starši in krajani se takih dogodkov radi udeležujejo, kajti današnji čas in tempo življenja ne omogoča več druženj, ki so bila značilna za življenje na podeželju v preteklosti.

Modrost stare mame v deželi jagod

V pravljici, ki smo jo doživeli na skupnem druženju, se pojavi zmaj, ki požre vse jagode velikanke in se potika nekje v okolici Janč. Otroci so ga vztrajno iskali s pomočjo sledi in različnih nalog, ki so jih pripravili vaški posebnosti Markečnik, mlada Fanika, volaveljski Tone in tašantava Mici. Pravilno rešene naloge so jim prinesle zaklade, ki so jim dali moč za nadaljnje iskanje zmaja. Sledilo je reševanje križanke o značilnostih vzhodnega dela ljubljanskega podeželja, sestavljanje sestavljank, okušanje slastnih jagod, izdelovanje rož iz papirja, posebno sporočilo posebneža Toneta, pitje domačega jabolčnega soka in na koncu JAGODOŽER v obliki igrala, kajti pravi se je pred mnogimi leti zaradi svoje teže vdrl v zemljo, nekje pri Volavljah, kjer danes tečejo slapovi.

Otroci so spoznali podeželje vzhodnega dela Ljubljane, kjer se v Posavsko hribovje zajeda potok Besnica, ki se vije po pravljici dolini, obdani s hribi, poraslimi z gozdom. Opazovali so geografske značilnosti, se seznanili s kulturno dediščino in njenim pomenom ter značilnimi legendami omenjenih krajev.

Skupni dan se je začel in zaključil s pravljico o deželi jagod. Poslušanje pravljice je za otroke ena izmed najboljših razvojnih spodbud, kajti v njej spozna smisel vrednot: pravica, krivica, duhovnost, ljubezen, sovražstvo, dobrota, pogum. Tako pa otroku vcepljamo v zavest veselje do življenja in življenjskega smisla.

Z učenci vseh štirih podružničnih šol smo doživeli prav poseben skupni dan, ki je v nas spodbudil vedoželjnost, ustvarjalnost in samoiniciativnost otrok, pripomogel k razvijanju sposobnosti za samostojno opazovanje in pridobivanje izkušenj ter znanja. Ob tej dejavnosti smo tako znanja različnih področij med seboj povezali v celoto.

Športne in družabne igre dedkov in babic

V sodelovanju s Športnim društvom Janče so se visoko v hribih, na nogometnem igrišču na Jančah, zgodile prve igre brez meja, natančneje 23. maja 2009. Okolje, v katerem se nahaja, je idilično in očara vsakogar, ter ga napolni tako fizično kot psihično. Igre so bile nadvse zanimive ter zabavne in otroci so uživali. To pa je bilo najpomembnejše. Ob koncu so prav vsi prejeli svoje priznanje, ker so bili vsi najboljši. Pomerili so se v naslednjih igrah: vožnja samokolnice z nošenjem plastičnega kozarca v ustih, napolnjenega z vodo, obiranje jagod velikank in nošenje v jervas, vodenje žoge med ovirami.

Vodenje žoge med ovirami

Vsaka šola ima svojo ekipo, ki jo sestavlja 6 otrok. V koloni se postavijo za štartno črto. Na igrišču so postavljene ovire – leseni količki. Otrok z nogo vodi žogo med ovirami. Ko opravi nalogo, žogo preda naslednjemu tekmovalcu. Naloga je končana, ko se zvrsti celotna ekipa. Zmaga ekipa, ki doseže najhitrejši čas.

Vožnja samokolnice z nošenjem plastičnega kozarca v ustih, napolnjenega z vodo

V ekipi tekmujejo trije pari otrok, ki se postavijo za štartno črto. Prvi steče na drugo stran igrišča do klopi, kjer natoči vodo v plastični kozarec in jo odnese nazaj na štartno mesto. Tam se oba kot par pripravita za vožnjo samokolnice. Otrok, ki ponazarja samokolnico, z zobmi stisne kozareček z vodo in ga nosi do posode na klopi, v katero iztoči prineseno vodo, pri čemer si lahko pomaga z roko. Igra je končana, ko se zvrstijo vsi trije pari. Zmaga ekipa, ki ji je uspelo prenesti največjo količino vode do cilja.

Obiranje jagod velikank

V ekipi tekmujejo štirje učenci. Na znak prvi učenec začne teči po igrišču do nogometnega gola. Nato odveže jagodo, ki je navezana na mrežo gola, jo odnese ter položi v jerbas, ki se nahaja na sredini poti. Nadaljuje s tekom do štartnega mesta, kjer se z roko dotakne naslednjega tekmovalca, ki ponovi nalogo. Igra je končana, ko otroci oberejo vse jagode, ki so navezane na mreži gola. Zmaga ekipa, ki je nalogo opravila v najkrajšem času.

Otroci so se učili izdelovati rože iz papirja, plesti košare iz viter ali srobot, peke kruha in peciva na tradicionalni način, se naučili ljudskih plesov ter se z njimi predstavili na več prireditvah v kraju in drugod. Tako se je folklorna skupina iz PŠ Besnica predstavila na prvem gledališkem festivalu podružničnih šol »Kulturna dediščina na gledališkem odru«, v Mlinšah.

Kreativne delavnice

Naša preteklost je zelo bogata, po vaseh še hranijo predmete, ki pričajo o naši zgodovini, zato so otroci obiskali kmetije, fotografirali stare predmete ter prispevali, da se ohranijo za sedanost in naše zanamce. Tako so se spoznali z osnovami digitalne fotografije ter samostojno naredili prve posnetke na izbrano temo **Ohranimo preteklost – stopimo v prihodnost**. Posvečali so se razvijanju ročnih spretnosti in občutka za estetski zgled izdelka ter domišljije za ponovno uporabo odpadnih materialov.

O okolju za okolje prihodnosti

Že naši otroci in ne šele njihovi otroci se bodo kaj kmalu znašli v vlogi, ko bodo morali reševati ekološke katastrofe, takrat jim bo moralo biti samoumevno, da odpadke ločujemo, smotrnejše uporabljamo čisto vodo, se vozimo z javnimi sredstvi, da bodo lahko reševali večje probleme, ki jih bodo dobili podarjene v obliki ekološke dediščine. Ekološka dediščina pa bo na žalost prinesla s seboj: segrevanje ozračja, ozonsko luknjo, onesnaževanje vodnih virov, kisli dež ... Torej otroci se bodo ukvarjali z resnimi problemi, zato je prav, da se z njimi spoznajo že v zgodnjem obdobju, vrtcu in šoli, in kar bi bilo idealno v domačem, družinskem okolju. Želimo si, da bi otrok in narava zopet postala prijatelja, da bi jo otrok doživel z vsemi svojimi čutili, saj mu bo le tisto, kar bo sam ali z našo pomočjo spoznal, priraslo k srcu, le za tisto, kjer bo spoznal pravo vrednost, bo prevzel odgovornost, ohraniti pa si bo želel tisto, kar bo imel rad – naravo.

Naš najpomembnejši cilj je bil torej: pomagati otrokom, starejšim in krajanom in jih usmerjati pri odkrivanju narave, da jo bodo varovali in čutili odgovornost do nje. Tako smo v okviru projekta namenili posebno mesto ekologiji in iskanju načinov, kako lahko otroci že v zgodnjem obdobju pripomorejo k varovanju in ohranjanju narave.

Večji del časa je bil namenjen zbiranju najrazličnejših odpadnih materialov (škatek, kartonov, blaga, steklenic, plastenk, kozarcev, časopisa, revij in zamaškov ter kasneje uporabi le-teh v nove in zanimive likovne stvaritve, ki so bile predstavljene na zaključni predstavitvi.

Na vasi je lepo

V soboto, 26. septembra 2009, je bila na Prežganju izpeljana popolnoma nova in posebna oblika prireditve na podeželju, kjer smo predstavili šestmesečno izven šolsko delovanje podružničnih šol z bogatim kulturnim programom, ki so ga otvorili vsi učenci podružničnih šol **OŠ Sostro** združeni v velikem zboru s pesmijo Oj, lepo je res na deželi. V nadaljevanju so plesali stare ljudske in moderne ples, pripovedovali o običaju ličkanja koruze.

Z igranjem na harmoniko smo starše in obiskovalce popeljali do šole, kjer smo si ogledali razstavo izdelkov iz odpadnih in naravnih materialov, starih predmetov v očeh otroških fotografov ter vabljivega peciva, ki so ga pripravile spretnne otroške ročice po babičinih receptih pod naslovom **Ohranimo preteklost – stopimo v prihodnost**. Šola in prostori so dihali in izžarevali preteklost v povezavi s sedanjostjo.

Prvo leto je potekala na Prežganju z namenom, da se popestri dogajanje v vseh okoliških krajih. Z velikim veseljem so na pomoč pristopili gasilci PGD Prežganje, pripravili prireditveni prostor pred gasilskim domom, postavili klopi in mize, poskrbeli za tehnične zadeve. Tako smo vzpostavili partnerski pristop in pristne odnose.

Kaj je obrodilo prvo leto izvajanja?

Projekt je že po šestih mesecih izvajanja (marec – september 2009) dosegel pozitivne učinke za otroke, saj so imeli organizirane kvalitetne aktivnosti za preživljanje prostega časa. Starši niso bili finančno obremenjeni z udeležbo njihovega otroka na aktivnostih, ker so bile vse popolnoma brezplačne. Poleg tega so se na treh skupnih aktivnostih povezali med seboj, navezali stike in prijateljstva. Drugi pozitivni učinek se je pokazal v sodelovanju z različnimi društvi, ki so ob teh dogodkih izkazala veliko pripravljenost za pomoč in navdušenje nad možnostjo sodelovanja pri projektu kot tudi dogajanja na njihovih terenih. Tretji učinek se je pokazal pri medsebojnem povezovanju krajanov posameznih vasi, kar je v svojem govoru poudaril tudi predsednik Četrtnе skupnosti Sostro, Janez Moškrič. Torej, kar do sedaj ni uspelo nobeni lokalni oblasti, je uspelo nam, zbrisali smo tako geografske kot tudi lokalne meje v glavah ljudi in združili skupaj ljudi iz vseh vasi.

Delno se je že izboljšala kakovost preživljanja prostega časa otrok in kvaliteta njihovega življenja na podeželju po načelu enakih možnosti s prenosom prenos znanj med generacijami in različnimi akterji

ljublanskega podeželja – izrabo notranjih možnosti, povečalo se je aktivno nastopanje na javnih prireditvah z vključenimi ljudskimi plesi, na otrokom primeren način jim je bila približana ekološka problematika in športne aktivnosti kot način življenja.

Doseženi so bili naslednji pozitivni učinki:

- povečano število prireditev na podeželju z aktivnim sodelovanjem otrok,
- povečano število delavnic za prenos tradicionalnih znanj,
- povečano število otrok, ki so se aktivno učili ljudskih iger in plesov,
- izoblikovane stalne oblike aktivnosti za kakovostnejše preživljanje prostega časa otrok in mladine,
- povečano število izdelkov z uporabo odpadnih in naravnih materialov,
- narejeni prvi otroški fotografski utrinki podeželja,
- povečano število podružničnih šol z izvajanjem prostočasnih/dodatnih aktivnosti,
- vzpostavljeno sodelovanje med različnimi akterji na podeželju.

Projekt prestopa občinske meje

Pozitivni rezultati so bili razlog, da smo za sodelovanje v projektu poskušali pridobiti nove partnerje. Uspelo nam je v občini Ivančna Gorica, kjer delujeta dve osnovni šoli, OŠ Ferda Vesela Šentvid pri Stični in OŠ Stična. Slednja je pristopila in vanj so se vključile štiri podružnice: Ambrus, Krka, Muljava ter Višnja Gora. Tako nas je v letu 2010 in 2011 sodelovalo kar osem šol.

NOVI PARTNERJI

Podružnična šola Ambrus

Smo ena od sedmih podružnic Osnovne šole Stična in smo kar 20 kilometrov oddaljeni od centralne šole. Našo šolo letos obiskuje 45 otrok. Pouk poteka v dveh kombiniranih oddelkih in enem samostojnem. Imamo tudi oddelek podaljšane-

ga bivanja. Učencem so nudene različne interesne dejavnosti, ki jih z veseljem obiskujejo. Veliko sodelujemo s krajem. V šolo velikokrat povabimo domače rokodelce in z njimi ustvarjamo. Vsako leto pripravimo prireditev ob materinskem dnevu, se povezujemo z gasilskim, športnim in kulturnim društvom. V božičnem in velikonočnem času sodelujemo na sejnih v kraju.

Naša šola stoji že 128 let in je zaradi otroškega vrveža, smeha in zadovoljnih otrok ter učiteljic vedno mladostna in prijazna.

V šolskem letu 2009/10 se je naša podružnična šola vključila v projekt PŠ – GIBALO RAZVOJA. Bili smo zelo aktivni, saj smo učencem ponudili kar nekaj dejavnosti, ki jih sicer nimajo priložnosti spoznati. V božičnem času smo ustvarjali z glino in izdelali izdelke za bazar.

V velikonočnem času smo pod vodstvom domačink izdelovali rože iz papirja in barvali pisanice. Učenci so ustvarjali iz odpadnega materiala. Naredili so izdelke iz naravnih materialov in jih poslali na natečaj. V šolo smo povabili domača rokodelca, ki sta prikazala pletenje košar. Učenci so se lahko preizkusili v tej obrti. S starši smo izdelovali velikonočne butarice. Naučili smo se ljudske ples. Raziskovali smo stare šege in običaje in fotografirali zanimivosti domačega kraja.

O kraju

Kraj leži v eni od suhokranjskih kotlin, na nadmorski višini 365 m. Površje je zakraselo, njive in travniki so urejeni v terase. Ambrus ima približno 275 prebivalcev, ki se pretežno vozijo na delo v večje kraje. Jedro vasi je okrog župnijske cerkve sv. Jerneja. Po ustnem izročilu naj bi se kraj Ambrus poimenoval po brusilnih kamnih, ki so jih trgovci tvorili proti morju, nazaj pa so skozi Ambrus prenašali sol od morja do večjih krajev.

Tatjana HREN, vodja PŠ Ambrus

Podružnična šola Krka

Zgradba, v kateri poteka pouk na naši podružnični šoli, je leta 2009 praznovala 200 let. Po raziskavi, ki smo jo naredili, je to najstarejša šolska zgradba v Sloveniji, v kateri še poteka pouk. Jeseni se selimo v novo šolo. Radi se pohvalimo, da je kot osnovnošolec obiskoval pouk v tej zgradbi tudi pisatelj Josip Jurčič. Ob tem častitljivem praznovanju smo si zamislili svoj šolski znak, ki bi predstavljal našo šolo. Izbrali smo netopirja podkovnjaka, ki prezimuje v Krški jami, človeško ribico, ki živi v našem kraškem svetu in značilno krško postrv iz reke Krke.

Na naši podružnični šoli je v letošnjem šolskem letu 55 otrok, ki obiskujejo pouk od 1. do vključno 5. razreda., nato šolanje nadaljujejo na matični šoli v Ivančni Gorici.

V šolskem letu 2009/10 smo se priključili projektu Podružnična šola gibalo razvoja v kraju. V kraju sodelujemo z društvi in ustanovami ter redno nastopamo na prireditvah.

V projektu sodelujemo drugo leto. V tem času smo izvedli kar lepo število delavnic. Izdelovali smo izvirne okrasne lončke za sobne rastline, iz krep papirja smo naredili sliko pomladnega šopka, pri-

dno smo shranjevali embalažo in jo uporabili za izdelavo makete scene gledališča. Iz embalaže smo naredili tudi stanovanjsko opremo v razredni stolpnici. Raziskovali smo običaje iz preteklosti, pridno ličkali koruzo, pekli kruh in pecivo. Izdelali smo lectova srca. Poskušali smo se v pletenju in izdelali maketo dolenske šatrga. Na obisku smo gostili učenke in učence PŠ Prežganje, Lipoglav, Besnica in Janče ter tudi sami obiskali PŠ Janče, kjer smo preživeli zabavne urice.

Projekt nam pomeni dodatno podporo pri našem delu, ker vidimo, da tudi druge učiteljice podružničnih šol razmišljate podobno in delate v povezavi s krajem in za kraj. Menimo, da je ta vez sodelovanja v spodbudo za nadaljnje delo in potrditev prave smeri dela in mesta podružnične šole v kraju. Vesele smo, ker krasno sodelujemo in se dobro razumemo.

Turistične zanimivosti

Zgornji tok reke Krke, od izvira naprej, ponuja raznolike užitke za vse generacije in okuse. Ena manj znanih zanimivosti je obnovljen vodnjak na zaturno na črpališču vode v sosednji vasi Gabrovčec. Je eden od petih tovrstnih vodnjakov v Sloveniji in edini, ki je obnovljen in deluje.

Mateja Jere GRMEK, učiteljica PŠ Krka

Podružnična šola Muljava

Šola na Muljavi je bila zgrajena leta 1947. V začetku je v njej potekala osemletna osnovna šola, leta 1964/65 pa so prve učenke/učenci odšli v peti razred v šolo v Stično. Od leta 2003/2004 poteka na Muljavi devetletno šolanje. Šolo obiskujejo učenke/učenci od prvega do petega razreda, v čistih ali kombiniranih oddelkih. V prostorih šole je od leta 2000 tudi oddelek vrtca Ivančna Gorica.

V letošnjem šolskem letu 2010/2011 imamo dva kombinirana oddelka: 1. in 2. razred in 3. in 4. razred, 5. razred pa je samostojen. Organizirano je jutranje varstvo od 6. 00 ure in podaljšano bivanje do 16. 00 ure.

Poleg šole imamo tudi asfaltirano igrišče, parkirišče in manjši prostor za igranje pod šolo, ki je bil v letu 2008 tudi ograjen, ker ga uporabljajo tudi otroci iz vrtca. Telovadnice nimamo, v primeru slabega vremena in v zimskem času so vse športne aktivnosti na zgornjem hodniku šole.

Letošnje šolsko leto 2010/2011 pa je bilo za Muljavo še posebno slovesno, saj je minilo 100 let, odkar je prvič zazvonil šolski zvonec v šoli na Polju pri Muljavi.

Podružnična šola Muljava se je v projekt vključila v šolskem letu 2009/2010. V prvem letu našega članstva smo v okviru ekologije izdelovali koše za ločeno zbiranje odpadkov, ustvarjali z naravnimi in odpadnimi materiali, fotografirali naš kraj, se udeležili raziskovalnega tabora, ki je potekal na naši šoli in na njem izdelovali veliko nočne butare, pirhe, plesali stare ljudske pleske, oblikovali ogrlice iz das mase, šivali punčke iz cunj, oblikovali iz gline ... Skupaj z vrtcem smo posadili lipo, se udeležili promocijskega dne z odlomkom iz Desetega brata, tekmovali na igrah brez meja in nastopili na zaključni prireditvi Na vasi je lepo.

Turistična zanimivost kraja

Muljava je zaslovela kot rojstni kraj prvega slovenskega romanopisca Josipa Jurčiča. Danes si na Muljavi lahko ogledate pisateljevo rojstno hišo, ki je preurejena v muzej. Letos miniva kar 100 let, odkar je bil Jurčičev Deseti brat prvič uprizorjen, igro pa si lahko ogledate v letnem gledališču za Jurčičevo domačijo, kjer Muljavci uprizarjajo njegova dela.

Muljava je znana tudi po poznogotski podružnični cerkvi Marijinega vnebovzetja z zlatim baročnim oltarjem in freskami Janeza Ljubljanskega iz 15. stoletja.

Barbara MAVER, učiteljica PŠ Muljava

Podružnična šola Višnja Gora

Osnovna šola v Višnji Gori je podružnična šola Osnovne šole Stične s sedežem v Ivančni Gorici. Stara šola v Višnji Gori je bila zgrajena leta 1906, v šolskem letu 1998/1999 pa je tam pouk potekal zadnjič. 17. septembra 1999 smo obeležili slovesno odprtje nove šole. Od leta 2000 se na šoli izvaja devetletni program osnovnošolskega izobraževanja. Ob odprtju nove šole smo pridobili nov šolski znak, polžka z mavrično hišico, izbranega na natečaju pod vodstvom likovnega pedagoga Mirana Mehore.

Šola se javnosti predstavlja na različne načine, s publikacijo, na domači internetni strani, z različnimi kulturnimi in športnimi prireditvami, z razstavami, s sodelovanjem na natečajih in razpisih ter v različnih društvih v kraju.

Kultura podružnične šole temelji na vrednoti dobrih medsebojnih odnosov med učenci, starši in učitelji.

O domačem kraju

Višnja Gora je mesto, ki se nahaja v občini Ivančna Gorica med Ljubljano in Novim mestom. Staro mestno jedro leži na podolgovatem griču pod razvalinami Starega gradu, novejše naselje pa leži na nadmorski višini jugovzhodno od Ljubljane v dolini Višnjice na robu Dolenjskega podolja.

V bližnji okolici je slap Kosca, v Zgornji Dragi stoji skoraj 1000 let stara cerkev sv. Martina v Leskovcu. V cerkvi je prekrasen lesen strop iz leta 1633, nad mestecem gospodujejo razvaline Starega gradu na višini 500 m in od tu je prekrasen razgled na Kamniške Alpe in na Julijce. Zanimiv za ogled je zagotovo tudi doprski kip Janeza Ciglerja, pisca prve slovenske povesti Sreča v nesreči mestno cerkev sv. Ane s cehovskimi oltarji, Auerspergov grad, Valvazorjev vodnjak, in številne zanimive posebnosti na posameznih hišah. Od leta 1937 ima Višnja Gora tudi plavalni bazen

Katarina PAJK, učiteljica PŠ Višnja Gora

Kaj je obrodilo leto 2010?

Vodilo leta 2010 je bilo »MOJ KRAJ – MOJ PONOS«, s poudarkom na naravnih lepotah kraja in kulturnih posebnostih, v katerem stojijo hiše učenosti. Vse te posebnosti in aktivnosti so v fotografski objektiv ujeli otroci in učiteljice ter ustvarili umetnine, ki ostanejo posebna dragocenost za današnji čas in dediščina za naše zanamce.

Poznavanje in razumevanje zgodovine kraja je zelo pomembno za vključevanje mladih na lokalni ravni. Otroci se hitreje in dejavnije vključijo v življenje kraja. Pridobijo občutek pripadnosti in spretnosti, ki so potrebne za odgovoren in ustvarjalen prispevek k javnemu življenju (Otič, 1999).

Medsebojni obiski šol

Otroci podružničnih šol OŠ Sostro smo obiskali podružnično šolo Krka. Dan je bil namenjen medsebojnemu spoznavanju, navezovanju stikov med vrstniki in spletnju prijateljstva. Otroci PŠ Krka so z dramsko igro predstavili, kako je potekalo šolanje v preteklosti. Po igrani predstavi smo vstopili v sedanost in si skupaj ogledali naravni biser njihovega območja, Krško jamo.

Igre brez meja

Druge igre brez meja so se odvijale na nogometnem igrišču v Velikem Trebeljevem v organizaciji Športnega društva Prežganje, njihovega gasilskega društva ter Podružnične šole Prežganje. Na prečudovitem igrišču sredi neokrnjene narave smo prav vsi uživali v sončnem dnevu in nadvse domiselnih igrah naših dedkov in babic. Poleg ekip, ki so jih sestavljali otroci, se je v igrah pomerila ekipa učiteljic.

Prenašanje krompirja v leseni žlici

V ekipi tekmuje 5 učencev. Postavijo se v kolono za štartno črto. Ob sebi imajo košaro s krompirjem. Prvi v vrsti drži v roki žlico, na kateri je krompir. Krompir v žlici prenese na drugo stran in ga odloži v za to pripravljeno košaro. Steče nazaj do kolone, preda žlico drugemu tekmovalcu, ta iz za to predvidene košare vzame krompir ter ga odnese v košaro na nasprotni strani. Če tekmovalcu na poti pade krompir iz žlice, ga pobere, položi nazaj na žlico in nadaljuje pot. Če pade krompir mimo košare, ga tekmovalec pobere in ga da v košaro. Cilj igre je v 3. minutah prenesti čim več krompirjev v košaro na nasprotni strani.

Tek parov z obročem med ovirami

Iz vsake PŠ tekmujejo štirje pari učencev, ki se postavijo v kolono za štartno črto. Na progi so postavljene štiri ovire. Prvi par drži v roki obroč. Ob žvižgu stopita tekmovalca v obroč, ga dvigneta v višino bokov ter čim hitreje v slalomu prideta mimo vseh ovir, se pri zadnji oviri obrneta in nadaljujeta pot mimo ovir nazaj. Ko prispeta do štartne črte, predeta obroč naslednjemu paru v ekipi. Igre je za ekipo konec, ko progo pretečejo vsi štirje pari, se postavijo v kolono in prvi par dvigne obroč visoko v zrak. Cilj igre je hitro in spretno potovanje med ovirami.

Pihanje moke s krožnika

V ekipi tekmuje 5 učencev. Postavijo se v kolono za štartno črto. Na drugi strani stoji miza, na kateri je krožnik in v njem 0, 5 kg moke. Ob žvižgu odide prvi tekmovalec do mize, kjer poskuša s pihanjem s krožnika odpihati čim več moke. Pihanje je dovoljeno samo v eni sapi, ponovni vdih med pihanjem niso dovoljeni. Ko tekmovalec konča s pihanjem, se vrne nazaj na start, se z roko dotakne drugega tekmovalca, ki nato odide na pot.

Igre je konec, ko je vseh pet tekmovalcev spet na startu v koloni. Na koncu se teža krožnika stehta in zmaga tista ekipa, ki ji uspe s krožnika odpihniti največ moke. Cilj igre je odpihniti s krožnika čim več moke.

Moj kraj – moj ponos

Otroci sodelujočih šol so raziskovali domači kraj ter pridobivali informacije o preteklosti kraju, pomembnih in zanimivih dogodkih, za katere bi bila velika škoda, da se ne bi ohranile s pisano besedo in s fotografskimi posnetki. Otroci so pridobljene informacije zapisali na papir, zanimive predmete očistili, zapise shranili ter naredili skupne zaključke raziskovalnega dela in jih predstavili na razstavnih panojih na skupni zaključni prireditvi.

Kreativne delavnice

Vsaka šola je načrtovala izbor delavnic glede na okolje, v katerem se nahaja, se dogovarjala s starejšimi krajanji o sodelovanju pri prenosu znanj na otroke ter izvedla povprečno vsaj tri delavnice iz naslednjih načrtovanih sklopov: izdelava rož iz papirja, peka kruha in peciv na tradicionalni način, izdelava pletenih košar, izdelava butaric, ljudske igre in plesi, digitalna fotografija (zbiranje, dodajanje avtorja, naslova fotografije in kraja k vsaki in arhiviranje nastalih fotografij v albumih). V sklopu digitalne fotografije so nastali nepozabni in trajni posnetki naravne, kulturne dediščine in dogodkov v krajih, kjer so se aktivnosti dogajale. Vsaka otroška fotografija je bila posebna, ob pogledu nanjo je sporočala marsikaj in zato so bile prav vse razstavljene na zaključni prireditvi.

Mnogo fotografij, ki so jih v sklopu projekta naredili otroci in tudi učiteljice, pa so kot trajen spomin objavljene v koledarju sodelujočih podružničnih šol, ki je bil natisnjen ob koncu leta 2010 in je bil podarjen

vsem sodelujočim otrokom, učiteljicam ter vsem, ki so prostovoljno pomagali pri izvajanju delavnic kot tudi drugih aktivnostih. S tem so pripomogli k izboljšanju kvalitete preživljanja prostega časa otrok na podeželju, vzpostavljanju medgeneracijskega sodelovanja in krepitvi identitete kraja.

Igrajmo se ekologijo

Otroci so za izdelavo izdelkov uporabljali odpadne materiale: star časopisni papir, tulce od WC papirja, plastične zamaške, odpadni karton, plastenke, kartonsko embalažo, ostanke blaga ter naravne materiale. Na ta način smo jih osveščali v smislu povezovanja vplivov ljudi na naravo, okoljske probleme in načine reševanja ter kako lahko sami dejavno prispevajo k urejanju in varovanju okolja, v katerem živijo. Vse šole so se udeležile čistilne akcije, ki je potekala na njihovem območju.

Na vasi je lepo

V soboto, 19. junija 2010, je bilo pred šolo na Jančah spet veselo. Zbrali so se otroci in učitelji podružničnih šol: Ambrus, Besnica, Janče, Krka, Lipoglav, Muljava, Prežganje in Višnja Gora ter predstavili rezultate svojega dela s kulturnim programom, fotografsko razstavo posebnosti krajev ter razstavo likovnih umetnin iz odpadnih materialov. Podružnične šole so prevzele pomembno vlogo pri prenosu znanj na mlade, ohranjanju naravne in kulturne dediščine, kreptitvi identitete kraja, medsebojnemu povezovanju in vzpostavljanju partnerstva. Prvo leto so povezale hribčke, otroke in ljudi na celotnem območju bivše krajevné skupnosti Besnica, letos pa prestopile meje občine in se povezale s šolami v Ivančni Gorici.

Sobotni dogodek je otvorila domača vokalna skupina SVIT s pesmijo Na Janče zdaj gremo pod vodstvom Aste Jakopič. Sledili so pozdravni govori. Pozorno in z navdušenjem smo prisluhnili otrokom, ki so s svojimi izvirni nastopi predstavili domači kraj. Prav vsak je bil edinstven in poseben, saj je vsakomur domači kraj najlepši in najljubši. V nadaljevanju smo si ogledali čudovite fotografije na temo **»MOJ KRAJ – MOJ PONOS«**, zgodovinske predstavitve krajev, v katerih delujejo sodelujoče šole in otroške umetnine iz odpadnih materialov, ki so nastale v okviru projekta.

V nadaljevanju so se otroci prepuščali gledališki skupini ART. ECO, ki jim je pričarala družinsko življenje pri Zajčevih, kjer se vsi člani ukvarjajo z razvajenim Kazimirčkom.

Za zabaven in sproščujoči zaključek srečanja so poskrbeli plesalci podružničnih šol Besnica, Janče in Lipoglav z vročim grškim plesom ter briljantino pod vodstvom Tilna Černeta. Maja pa je poskrbela za nadaljevanje zabave z mini diskom, plesom za vse.

In kaj je prineslo leto 2011?

Prvo leto je bilo leto, ko smo s polno idej in želja pogumno zakorakali v projekt, s katerim smo otrokom ponudili veliko več možnosti vključevanja v dodatne dejavnosti. Drugo leto je zaznamovano z vključitvijo novih partnerjev, torej podružničnih šol in njihovih učiteljic, ki so zbrale voljo in bile pripravljene voditi dodatne aktivnosti z otroki in za otroke, s krajem in za kraj.

Tretje leto smo se posvetili raziskovanju in spoznavanju ŠEG IN NAVAD V DOMAČEM KRAJU ter izvedeli marsikaj novega in koristnega.

Medsebojni obiski šol

Podružnice OŠ Sostro smo obiskale šolo na Muljavi in spoznale pravega, pravega Krjavlja. Ogledali smo si njihovo hišo učnosti ter prisluhnili kulturnemu programu, ki so ga izvajali učenci od prvega do petega razreda.

Podružnično šolo Janče so obiskali učenci iz Krke. Popeljali smo jih po zmajevih stopinjah, jim predstavili značilnosti vzhodnega ljubljanskega podeželja, jih pogostili s sočnimi janškimi jagodami ter popeljali na sam vrh, kjer smo skupaj uživali na jagodnem igrišču.

Na skupnih druženjih so bile pridobljene nove možnosti spoznavanja vrstnikov in širšega medsebojnega povezovanja, spoznavanja kulturne in etnološke dediščine ter razvijanja socialnega kapitala, ki

se izraža, ko stopamo v medsebojne odnose z drugimi ljudmi, kajti učili so se medsebojnega dialoga, navezovanja stikov, povezovanja, graditve zaupanja in spoznavali možnost izbire. Pri tem so bile največkrat uporabljene metode praktičnega dela, raziskovanja, izkustvenega učenja ter najrazličnejše oblike iger, saj jih otroci potrebujejo, poleg tega se skozi igro tudi na neformalen način veliko naučijo. Zanje je bila to dobrodošla in kakovostna sprememba v včasih že kar z dolgočasenem prostem času.

Igre brez meja

3. igre brez meja je organizirala Podružnična Šola Ambrus v sodelovanju s svojim športnim društvom. Odvijale so se v soboto, 14. maja 2011, na igrišču pred šolo. Bile so oranžno obarvane, kajti vsi udeleženci smo bili oblečeni v majice živo oranžno barve.

Klub dežnim kapljam se nismo predali, polno smo uživali v igrah, saj so bili v posamezni ekipi vključeni otroci iz vseh sodelujočih šol. Tako smo v koloni otrok lahko brali imena krajev: Ambrus, Besnica, Janče, Krka, Lipoglav, Muljava, Prežganje, Višnja Gora, in tako naprej.

Ekipa so se pomerile v naslednjih igrah:

Zbijanje kegljev

Iz vsake skupine tekmuje 5 tekmovalcev, vsak ima 3 mete. Igralec 3 krat vrže rokometno žogo in preštejejo se podrti keglji. Ko meče naslednji igralec, se keglji postavijo in igra se nadaljuje. Ekipa, ki zmagata, dobi 8 točk, naslednja 7, in tako naprej.

Vodenje žogice s hokejsko palico med ovirami

Iz vsake skupine tekmuje 5 tekmovalcev. Pomemben je čas. Tekmovalec s hokejsko palico vodi tenis žogico med velikimi stožci. Ko opravi pot, preda žogico in palico naslednjemu tekmovalcu. Ko zadnji opravi nalogo, je pomemben čas, v katerem so nalogo opravili.

Prenašanje vode v kozarčku do steklenice

Pri tej igri tekmujejo vsi tekmovalci iz skupine. Igra je časovno omejena, traja 8 minut. Tekmovalec v malem plastičnem kozarčku nese vodo do mize, kjer ima vsaka skupina svojo steklenico. Vanjo prelijejo vodo iz kozarčka. Tekmovalec prazen kozarček preda naslednjemu. Zmaga ekipa, ki je v 8 minutah nalila največ vode.

Šege in navade v domačem kraju

Otroci so z obiski starejših krajanov in v pogovoru z njimi spoznavali najznačilnejše šege in navade kraja, zapisali njihovo dogajanje ter fotografirali še ohranjene šege in navade, ki so se sicer ohranile, vendar v sodobnejši obliki. Tako smo otrokom omogočili, da bodo lažje razumeli pomen dogodkov v preteklosti in poskrbeli, da se ohranijo z opisom poteka posamezne šege ali navade. Vsaka šola si je izbrala najbolj značilno za domači kraj in jo s plakatom predstavila na zaključni prireditvi.

Igrajmo se ekologijo

Otrokom je ločevanje odpadkov večkrat tuje in nesmiselno, zato smo se v tem letu posvetili učenju ločevanja odpadkov. Nekatere odpadke, kot je embalaža, karton, zamaški in podobno smo uporabili za izdelavo najrazličnejši umetnin, za katere so idejo dali prav otroci. Ustvarjanje je bilo tako zabavno in sproščujoče hkrati.

Kreativne delavnice

Kot vemo, otroci z navdušenjem sodelujejo pri praktičnih delavnicah, ki se jih je v tem času odvilo že mnogo. Postali so mojstri v izdelovanju rož iz papirja in velikonočnih butaric, pletenju košaric, peki kruha in peciv, plesanju ljudskih plesov, igranju ljudskih iger, prepevanju, igranju odrskih predstav, fotografiranju, in še in še.

Na vasi je lepo

Letošnja zaključna prireditev se je odvijala v soboto, 18. junija 2011, na podružnični šoli Besnica. V eni izmed učilnic je bila na ogled postavljena fotografska razstava šeg in navad, ki se še odvijajo v posameznih krajih. Otroci so se potrudili po svojih najboljših močeh in v fotografski objektiv ujeli marsikaj zanimivega in skoraj že pozabljenega. V drugi pa so plakati s predstavljenimi šegami in navadami; od vasovanja, šranganja, ofiranja, postavljanja mlaja, pastirskih navad,

kovaštva in konjereje, mlinarstva ter čebelarstva. Zanimivo, česa vse so se odločili raziskovati in spoznavati otroci podružničnih šol. Spoznavanje življenja ljudi v preteklosti je pomembno za otroke, saj ga bodo na ta način lažje razumeli in povezovali s sedanjostjo.

To pa še ni bilo vse. Zbrano šego ali navado so predstavili z odrsko predstavo na pravem gledališkem odrčku. Skozi celo leto so otroci obiskovali najrazličnejše dejavnosti, ustvarili čudeza, odkrivali zlate žarke in doživljali trenutke veselja, radosti in sreče.

Po opravljenem velikem delu si vsakdo zasluži, da mu rečemo hvala. Vse sodelujoče otroke je zato ob zaključku projekta čarovnik Grega popeljal v svet smeha in neskončne zabave.

Hvala vsem, ki ste sodelovali v projektu ali nam kakorkoli pomagali!

Kako so dejavnosti doživljali otroci?

Ko smo pri gospe Marjeti Baša izdelovali glinene angelčke, sem se zabaval. Preden smo jih začeli oblikovati, si sploh nisem predstavljal, kakšen bo. A po navodilih smo ga hitro izdelali.

Gasper Perko, PŠ Ambrus

Všeč mi je bilo, ko smo z gospo Štefko izdelovali rože iz krep papirja. Jaz sem naredil lepo modro rožo.

Jan Tomšič, PŠ Ambrus

Najbolj sem užival, ko smo delali glinene angelčke.

Žiga Bradač, PŠ Ambrus

Na tretjih igrah brez meja je bilo super. Igrali smo se, tekmovali, se smejali in navijali. Razburjeno je bilo vedno, ko je kakšna skupina dosegla dober rezultat. Po končanih igrah smo vsi dobili priznanja in nasmejanih ust smo se razšli.

Na igrah je bilo super, saj smo tekmovali, se veselili in se zabavali.

Jan Hrovat, PŠ Ambrus

V soboto sem se imela zelo lepo. Bile so 3. igre brez meja. Tekmovali smo v treh različnih igrah. V rumeni skupini smo držali skupaj. Skupaj smo stisnili moči in se odločili, da bomo pri tretji igri najboljši. Spodbujali smo drug drugega.

Na koncu smo vsi dobili še priznanja za sodelovanje na 3. igrah brez meja. Spoznali pa smo tudi nove prijatelje. Dan se je lepo končal.

Laura Muhič, PŠ Ambrus

Najbolj mi je bilo zanimivo, ko smo vodili žogico s hokejsko palico.

Lovro Mirtič, PŠ Ambrus

Najbolj všeč mi je bilo, ko smo pekli kruh. Bili smo pri teti Tončki. Čeprav tudi moja mama peče kruh, sem pri Tončki bolj natančno videla, katere sestavine potrebujemo za kruh. Kruh smo pekli v krušni peči. Ko je bil pečen, je zelo dišalo.

Imeli smo tudi zanimive igre brez meja. Izdelovali smo tudi veliko nočne butarice in cvetlice iz krep papirja. Pri delu sta nam pomagali domačinki Tatjana in Lojzka.

Všeč mi je, ker se pri tem veliko naučim in upam, da bomo z delom še nadaljevali.

Janja Kamnikar, 4. r., PŠ Besnica

Všeč mi je ta projekt. Predvsem mi je bilo všeč, ko smo delali butarice in ko smo pekli kruh. Zanimiva je bila tista stara miza za gnetenje testa, kakršne so imeli včasih. Tudi krušna peč mi je bila všeč, takšna iz življenja nekoč. Delali butarice, značilne za naš kraj.

Zanimive so bile tudi igre brez meja. Sodelovalo je veliko šol.

Tudi čistilno akcijo smo imeli in mi je bilo všeč, ko smo čistili. Našli smo veliko smeti. Pri ljudskih plesih smo plesali rašpljo in požugano. Pri plesu smo oblečeni v oblačila iz starih časov.

Jan Jere, 2. r., PŠ Besnica

Pri projektu smo delali butarice. Vsak je naredil svojo butarico. V Sloveniji je veliko različnih butaric, mi pa smo delali butarico, značilno za naš kraj. Igre brez meja so mi bile zanimive, ker sem se pozabaval in razmigel. Na Muljavi mi je bilo všeč, ko so otroci nastopali in ko je Krjavelj pripeljal svojo kozo.

Matevž Žagar, 3. r., PŠ Besnica

Obiskali smo šoli Muljava in Krka. Na Krki mi je bilo lepo, ker smo šli v Krško jamo. Na Muljavi pa so otroci in Krjavelj lepo nastopali. Na podružnični šoli je lepo, zelo se zabavamo.

Neja Štrubelj, 3. r., PŠ Besnica

Všeč mi je bilo izdelovanje butaric in rož iz krep papirja. Po Besnici smo pobirali odpadke. Bilo je zabavno in lepo. Šli smo na Muljavo in Krko. Videli smo, kar je bilo v starih časih. Pekli smo kruh, ga gledali, kako se je pekel. Miza, kjer se dela kruh, mi je bila všeč. Ko se je kruh spekel, smo ga nesli domov. Bil je dober, okusen.

Matjaž Osolnik, 2. r., PŠ Besnica

Zelo mi je bilo všeč, ko smo delali velikonočne butarice. Pri delu sta nam pomagali domačinki Tatjana in Lojzka. Zanimivo je bilo tudi, ko smo pekli piškote in ko smo obiskali PŠ Muljava. Pri projektu mi je všeč, ker se naučim veliko novega.

Eva Babnik, 3. r., PŠ Besnica

Zelo mi je všeč, ko se učimo ljudske ples. Naučili smo se že požugano, rašplo, štajeriš in žakle šivat. Pri tem spoznavamo tudi nekdanje otroške in pastirske igre.

Žiga Babnik, 4. r., PŠ Besnica

Zelo rada ustvarjam v delavnicah, kjer nas učijo dedki in babice, še posebej sem uživala, ko me je Balantova Mici učila izdelovati rože iz papirja, bele marjetice. Prava zabava so bile zame igre brez meja. Še sedaj se spomnim, kako sem se borila za jagodo velikanko na prvih igrah brez meja.

Tanja Horvat, 4. r., PŠ Janče

Uživam, ko gremo v šolski sadovnjak in lahko obiram jabolka, najraje trgam tista največja, še raje pa ugriznem vanj in se posladkam.

Nik Končar, 3. r., PŠ Janče

Nikoli ne bom pozabila našega zmaja Jagodožera, ki ga iščemo in lovimo po janških hribih, delamo butaro za Micko, rešujemo križanko in če imamo srečo, ga na vrhu Janč lahko srečamo, ga pobožamo.

Manca Bratun, 3. r., PŠ Janče

Letos smo za predstavitev na zaključku prireditve izdelovali dvojni kozolec. Da smo ga lahko naredili, smo zbirali odpadno embalažo, karton, zamaške. Vesel sem bil, da sem lahko vodil izdelavo po načrtu, ki smo ga pripravili skupaj. Ponosen sem na naš kozolec in rad bi delal še več podobnih kmečkih objektov.

Domen Končar, 4. r., PŠ Janče

Bregarjev ata nas je že večkrat učil izdelovati košarice iz srobot in vrbovih vej. Zbrali smo se ob stari kmečki peči, kjer nam je natančno pokazal, kako se prepletajo veje okoli količkov. Naredili smo lične košarice, ki smo jih po razstavi odnesli domov.

Matevž Birk, 4. r., PŠ Janče

Najbolj vesela sem, ko pridejo k nam otroci iz drugih krajev, ker tako dobim nove prijatelje in jih lahko učim izdelovati rožice iz papirja. Obožujem igre brez meja, ker vsi sodelujemo in ni pomembna zmaga.

Ula Klančič, 3. r., PŠ Janče

Radi spoznavamo še druge šole, otroke, ki obiskujejo te šole. Zanimivo se nam zdi, da se obiskujemo. Radi se predstavljamo na končni prireditvi, še raje pa sodelujemo na Igrah brez meja.

Otroci PŠ Krka

Veselila sem se dne, ko bomo izdelovali butarice. S seboj smo prinesli veliko zelenja. Prišla je gospa, ki nam je pokazala, kako se izdeluje butarice. Pomagali smo vrtčevskim otrokom. Ko sem jim pomagala, so bili veseli.

Tudi na delavnici peka kruha sem rada delala. Všeč mi je bilo, ko smo dodali veliko sestavin. Ko sem poskusila kruh, mi je bil zelo dober. Spekli smo tudi pecivo. Tudi to mi je bilo všeč.

Tara Kragl, 2. r., PŠ Lipoglav

Komaj sem čakala, da odidemo na PŠ Krka. Všeč mi je bila predstava, ki so jo zaigrali učenci PŠ Krka. Šli smo si ogledati cerkev. Všeč mi je bilo, ko smo bili Krški jami. V Krški jami smo si ogledali umetno človeško ribico. Ogledali smo si tudi reko Krko.

Julija Šušnjar, 2. r., PŠ Lipoglav

Na 2. igrah brez meja mi je bilo najbolj všeč, ko smo morali na žlici nositi krompir.

Žal Osnovna šola Ambrus ni mogla priti in za njo so tekmovalе učiteljice, ki so bile diskvalificirane. Najbolj sem si zapomnila tudi, ko sta 2 osebi morali teči skupaj v obroču in nastavljenе so bile ovire. Naša šola se je uvrstila na 2. mesto. Bilo je zabavno. Všeč so mi bile tudi različne delavnice iz odpadnega materiala, na primer rože iz papirja. Delavnica ljubljanskih butaric je bila zabavna in poučna, pa tudi butarice iz zelenja so bile lepe.

Tena Pečaver, 4. r., PŠ Lipoglav

Najbolj so mi bile všeč 1. igre brez meja. Tam smo tekmovali in se zabavali. Tekmovali smo v različnih igrah: pobiranje jagod z gola, vodenje žoge okoli palic. Potekale so na Jančah. Tekmovali smo na travi in na koncu vsi po vrsti dobili priznanja. Tja smo se peljali z avtobusom. Tudi nazaj smo se peljali z avtobusom. Najbolj se spominjam: sošolec te je prijel za noge, ti pa si hodil po rokah in v ustih imel kozarec z vodo. Potem so izmerili vso vodo in določili zmagovalca. Imeli smo se zelo, zelo lepo.

Komaj sem čakala dan, ko smo se odpravili obiskati podružnično šolo Krka. Izpred šole smo se odpeljali z avtobusom. Odšli smo pogledati cerkev. Zaigrali so nam zelo dobro predstavo. Pogledali smo njihovo šolo, ki je zelo lepa. Skupaj smo tudi Krško jamo, kjer smo videli veliko, veliko znamenitosti. Oblečeni so bili v narodne noše. Bili so zelo prijazni. Tudi mi smo zelo uživali.

Nika Dremelj, 4. r., PŠ Lipoglav

- Všeč mi je bilo, da so bili tam tudi otroci iz drugih šol.
- Všeč mi je, da sem se naučil plesti košaro. Na igrah brez meja sem spoznal novega prijatelja Bora.
- Najbolj mi je bilo všeč, ko je oči od Martina pletel butarico.
- Všeč mi je bilo, ko je gospod Vinko pokazal, kako se pleče košaro.
- Rad bi, da so tudi drugo leto na Muljavi delavnice.
- Na igrah mi je bilo najbolj všeč, ko smo prenašali vodo s plastičnim kozarčkom v plastenko in ker sem opazila mojo prijateljico Anjo.

Otroci PŠ Muljava

Obiskali smo podružnično šolo Krka. Najprej smo si ogledali predstavo, ki so jo zaigrali učenci. Predstavili so nam šolo v preteklosti. Učitelj je bil zelo strog in je imel palico. Učenci so hodili v šolo bos. Ogledali smo si Krško jamo. V jami smo videli človeško ribico in kapnike. Tla v jami so bila mokra, zato smo morali hoditi previdno. Tekmoval sem na igrah brez meja, ki so bile v Trebeljevem. S Tio sva tekla v obroču. Po končanih igrah sem igral nogomet s prijatelji. Domov sem šel peš, ker živim blizu igrišča, kjer so bile igre.

Martin Veršnjak, 2. r., PŠ Prežganje

Vrbovo piščalko sva delala skupaj z mamico, a nama ni uspela, ker je mami naredila preveliko luknjo. Potrebovala sva pomoč mojstra. Piskal sem v šoli in doma. Skupaj z mamico sva pobarvala šest pirhov. Eno jajce se je razbilo in iz njega sem naredil piščančka. Doma sem ga dal v travico. Pirhe sva z mamico obesila na vejice v vazi.

Aljaž Gradišar, 1. r., PŠ Prežganje

Najbolj mi je bilo všeč, ko smo delali pirhe. Dobro je, da ohranimo stare običaje. Učimo se ročnih spretnosti in si naredimo svoj izdelek. Spoznavamo se in družimo.

Marko Maver, 4. r., PŠ Prežganje

Na delavnicah je bilo meni zelo všeč, ker smo izdelovali stvari, ki jih še nismo. Najlepše mi je bilo, ko smo izdelovali voščilnice iz odpadnega papirja. Všeč mi je bila tudi izdelava butar. Zdaj vem, kaj potrebujemo za izdelavo prežganske butare. Medsebojna pomoč je pri tem delu nujna. Lepo je bilo tudi na obisku Krke, na izdelovanju piščali, na peki kruha na Jančah in na igrah brez meja. Upam, da bomo imeli še kaj delavnic, ker se na njih veliko naučimo in se družimo.

Luka Potočnik, 4. r., PŠ Prežganje

Pri izdelovanju pirhov sem se imela zelo lepo. Lepo sem se imela zato, ker rada izdelujem pirhe. Na delavnico sem prišla skupaj z mami in Špelo. Na delavnici smo uživale vse tri. Pirhe smo izdelovali po svoji zamisli. To je bilo najboljše.

Ana Skubic, 4. r., PŠ Prežganje

Najbolj mi je bila všeč peka kruha. To pa zato, ker smo delali majhne hlebčke in jih doma pojedli. Spoznali smo tudi star običaj izdelovanja butaric. Naučili smo se, kako se izdelajo in kaj vse potrebujemo za izdelavo. Ko smo šli na Krko, so nas učenci tamkajšnje podružnične šole pričakali v domačih nošah. Ogledali smo si Krško jamo, šolo in vas. Še veliko delavnic smo imeli. Na vseh je bilo zanimivo.

Matic Skubic, 4. r., PŠ Prežganje

Na igrah brez meja v Ambrusu mi je bila všeč igra z vodo. Spoznala sem nekaj novih prijateljev.

Tina, 3. r., PŠ Višnja gora

Spoznal sem veliko novih prijateljev iz drugih šol. Najbolj zabavna je bila igra s hokejsko palico.

Blaž, 2. r., PŠ Višnja Gora

Všeč so mi bile igre in ko smo dobili majice.

Sebastjan, 2. r., PŠ Višnja Gora

Bilo je super, ker smo se igrali in zabavali. Všeč mi je bilo, ko smo prenašali vodo iz vedra v platenko.

Nika, 2. r., PŠ Višnja Gora

Kaj pa starši ?

Menim, da je projekt in sodelovanje otrok v tem projektu zelo koristno, saj povezuje med seboj podružnične šole, krepi odnose med generacijami in spodbuja otroke k sodelovanju, tekmovanju, navijanju za prijatelje. Všeč mi je bilo, da so bili na igrah brez meja vsi sodelujoči oblečeni v živo oranžne majice, ki so jih otroci z veseljem in ponosom nosili, saj so kazale na to, da otrok sodeluje.

Lidija Perko, PŠ Ambrus

»Omenjeni projekt, ki ga že nekaj let spremljamo, se mi zdi zelo pomemben za ohranjanje naše kulturne dediščine. Naši otroci preko tega projekta spoznavajo folkloro (ples), običaje, otroške igre in drugo. Velika prednost je, da otrok obiskuje podružnično šolo, ostane v svojem okolju in štiri leta »raste« in se uči tako rekoč doma.«

Damjana Žagar, PŠ Besnica

»Šola je od nekdaj bila temelj kulturnega dogajanja na vasi in s tem projektom ste za trenutek zopet zblížali širšo populacijo okoliša, njihovo preteklost in življenje skozi čas do danes.«

Polona Baš Jere, PŠ Besnica

»Projekt Podružnična šola - gibalno razvoja mi je zelo všeč in ga pozdravljam, ker so se otroci veliko naučili o starih običajih, navadah, šegah ... skozi razne prireditve in dejavnosti, ki zblížujejo učence. S tem otrokom pokažemo, kako se je včasih živelo in delalo ter od kod izhajamo. Pri imenovanih aktivnostih so otroci prijetno sodelovali in se imeli lepo. Vsak projekt, ki združuje posamezne kraje, je hvalevreden.«

Martina Bizjan Babnik, PŠ Besnica

Zelo pohvalno, da se podružnične šole povezujejo med sabo, sodelujejo na prireditvah in obujajo stara znanja. Vse to daje otrokom nekakšen občutek pripadnosti, ki je v današnjem času prava redkost.

Nataša Hrovat Jerlah, PŠ Janče

»Luškan« projekt, poln dogajanja, veselja in druženja. Še dobro, da se zna kdo angažirati za vse nas na podeželju, ki smo bolj ali manj »pozabljeni« s strani mestnih oblasti. Hvala!

Breda Vidmar Mahkovic, PŠ Janče

Zahvaljujem se vam za možnost, da je bil moj sin vključen v projekt. Skupaj s sošolci je tako na igriv in lahkoten način širil svoje obzorje in znanje ter si nabiral dragocene izkušnje sodelovanja in pripadnosti skupnosti, kar ima še posebno vrednost v družbi ...

Darja Bitenc Logar, PŠ Janče

Take projekte podpiramo in tudi naši otroci so nad njimi navdušeni. Pomembno je, da otroci cenijo podeželje, poznajo kulturne navade, zgodovino. Tudi medsebojno obiskovanje šol, raziskovanje zmajevih stopinj v deželi jagod, raziskovanje v gozdu, modrosti stare mame so v današnjem hitrem in potrošniško preveč napetem času zelo potrebne in nujne za otroke ...

Nina Hvala Klančič, PŠ Janče

Danes je premalo druženja, zato podpiram ta projekt.

Meti Birk, PŠ Janče

Otroci s tem projektom spoznavajo kmečke običaje, kateri izginjajo s podeželja. Starši podpirajo tovrstne projekte. Veseli so, da učenci in učenke sodelujejo z drugimi šolami, se spoznavajo in srečujejo ter gradijo prijateljstva.

Starši PŠ Krka

- Mislim, da je projekt dober, in lepo in prav bi bilo, da se še naprej izvaja.
- Spodbujam take projekte in še naprej veliko uspeha.
- Najprej bi lepo in prisrčno pohvalila celoten projekt. Osnovan je namreč tako, da je našim otrokom prijetno, zato se ga radi udeležujejo. Posebna pohvala gre torej učiteljicam, ki motivirajo otroke za projekt. Zelo lepo se mi zdi, da obujajo stare običaje, igre, plese in se tudi športno udeležujejo na igrah brez meja. Le tako naprej.
- Takšna srečanja se nam zdijo zelo dobra in tudi otroka se jih zelo rada udeležujeta. Srečanja in aktivnosti pripomorejo k osebnemu stiku in druženju, ki se v dobi računalništva vse bolj izgubljata, projekt pripomore tudi k lažjemu vključevanju otrok v družbo. Upam, da se bodo taka srečanja še nadaljevala, mogoče tudi na starševskem nivoju.
- Izvajanje projekta je zelo spodbudno. Veseli smo, da se otroci med seboj spoznavajo, spoznavajo tudi druge kraje in šole ter ustvarjajo izdelke naših babic in dedkov, da ne utonejo v pozabo.
- Z veseljem bom sodelovala in pomagala pri projektu in pripravi ustvarjalnih delavnic.

Starši PŠ Muljava

Na temo tega projekta je bilo že toliko koristnega in lepega napisanega, da sem v zadregi, kaj sploh še dodati. Morda le še drobtinico lastnega doživljanja skozi očala starša otrok, ki obiskujejo PŠ Prežganje.

Predlansko jesen sem zapisala v knjigo vtisov na šolski razstavi, ki je bila v okviru prireditve Na vasi je lepo, nekako takole:

... Razstava je bila zanimiva, predvsem pa ŽIVA in TOPLA. Ponesla me je nazaj v kmečko preteklost, mi jo približala in kar me je začudilo - ni me pustila ravnodušne. Izhajam iz mestnega okolja, a tukaj sem spet začutila, da se mi pretaka po žilah tudi kmečka kri prednikov. Težko rečem, kaj me je najbolj navdušilo. Po malem vse. Stari predmeti, fotografije, pecivo po starih receptih, umetniški izdelki, otroške risbe; pa veliki šopki sončnic in buče »velikanke« pred vhodom. V vsem se je zrcalil trud organizatorjev in razstavljalcev, kot tudi njihova želja vdahniti duha preteklosti podeželja, ki ga razumejo, ga imajo radi in so nanj ponosni. Slednje človeka še najbolj prepriča. Lepa hvala! ... Te misli lahko danes mirno prenesem na celoten projekt.

Jasna Veršnjak, PŠ Prežganje

Moj sin je letos že drugič sodeloval v tem projektu in ko se je vrnil s srečanja v Ambrusu, je bil navdušen, vprašal je, kdaj bodo spet kam šli. Menim, da je prav, da se otroci iz različnih šol družijo med sabo, zdi se mi tudi pohvalno, da se je šola lotila zbiranja etnološkega gradiva iz okolja, kjer deluje. Zagotovo si želim, da bi bilo tega več še v prihodnje, čeprav se zavedam, da imajo učitelji že tako veliko obveznosti z rednim delom. Možnosti je še veliko, in če bo šola želela postati središče življenja v Višnji Gori na primer, potem bi bilo smiselno v tovrstne šolske projekte vključiti domačine, ki kaj zanimivega počnejo ali vejo (pesnike, slikarje, pisatelje, tu imamo tudi predsednika Občinske turistične zveze idr.).

Janja Ambrožič, PŠ Višnja Gora

Moje mnenje o projektu Podružnična šola gibalo razvoja je zelo, zelo pozitivno. Močno podpiram vsakršne akcije v takšnem in drugačnem stilu, kjer imajo otroci možnost sodelovati, se skozi igro - zabavo tudi kaj novega in zanimivega naučiti, predvsem na kulturnem nivoju, česar je dandanes v šolah vsekakor premalo.

Moj otrok je bil letos že drugič na teh igrah, njegovo navdušenje pa je nepopisno in to je tisto, kar šteje največ.

Samo tako naprej!

Nelly Avdič, PŠ Višnja Gora

Spoštovani,

najprej želim izreči veselje ob povabilu, da tudi starši izrazimo svoje mnenje o projektu **Podružnična šola - gibalno razvoja**. Lepo je pisati o nečem, kar priključuje občutke veselja in zadovoljstva, ki ga lahko delimo z otroki. Moja otroka sta vedno z veseljem pričakovala in se pripravljala na določen dogodek, kar je bil znak, da imajo tudi pri njima ti dogodki posebno mesto. Tudi osebno sem dejavnosti doživljala kot nekaj, kar ni strogo "šolskega", vendar gradi "šolo" v vseh možnih pomenih besede. Moje mnenje je, da projekt na način, kot se izvaja, prinaša koristi tako otrokom kot staršem. Poudariti želim, da smo starši dobili vtis, da je projekt izveden »s srcem«, z veliko truda in veliko znanja, kar je bil verjetno eden izmed glavnih razlogov, da smo se tudi starši v okviru svojih zmožnosti radi udeleževali teh srečanj. Udeležba na dejavnostih v okviru projekta je tako staršem kot otrokom razširila obzorje, hkrati pa smo starši in otroci v pozitivni klimi razvijali sodelovanje med sabo. Nedvoumno tovrstno dodatno druženje izven šolskih ur prispeva k večji povezanosti otrok med sabo v njihovem "drugem domu" in s tem boljšemu počutju, kar predvidevam, da ima za posledico tudi večjo učno uspešnost. Glede na svoja izkustva menim, da so tovrstni projekti še posebno dragoceni pri integraciji otrok, ki prihajajo v šolo iz drugega kraja ali so se v kraj ravnokar preselili. Osebno me je navdušilo tudi na novo pridobljeno znanje, ki smo ga z otroki pridobili na vseh delavnicah: izdelovanje rož iz krep papirja, izdelovanje butaric, peka kruha in piškotov, izdelovanje vrbovih piščali, barvanje pirhov, izdelovanje izdelkov iz odpadnega materiala različne sestave, fotografiranje za zaključne prireditve. Pri vseh delavnicah je bilo čutiti, kako je možno s pomočjo materiala, ki ga dnevno uporabljamo ali včasih celo odvržemo, izdelati prečudovite izdelke. Otroka (in tudi mene) je inovativnost uporabe le-teh tako prevzela, da je otrok tudi v domačem okolju postal pozoren na materiale, ki jih zavržemo in jih začel uporabljati (ali vsaj shranjevati) za razne izdelke. Nedvoumno spodbujanje k taki dejavnosti in na tako prijeten način, kot je izveden na OŠ Prežganje, pripomore, da se bo otrok razvil v osebo, ki bo do okolja odgovorna in hkrati ekonomična. Osebno so me navdušile tudi tehnike, ki jih

lahko povsem enakovredno izdelujejo tudi otroci, ki nimajo najboljših ročnih spretnosti. Dragoceno pa je tudi dejstvo, da lahko otroci v okviru projekta navezujejo stike z učenci ostalih podružničnih šol, s katerimi bi zaradi razdalje verjetno za vedno ostali tujci, kljub pregovorni majhnosti Slovenije. Tako so nam lanskoletne majske igre brez meja v Trebeljevem prav gotovo prinesle novo spoznanje, da se imamo lahko ljudje, ki smo se prvič srečali, ob dobri organizaciji zelo lušno in lahko z otroki stkemo prijateljske vezi mimogrede ob zanimivih igrah. Zelo domiselno pa je bilo tudi sodelovanje učiteljev v igrah, ki so zaradi nenatančno izvedenih nalog vedno izgubili – to je otroke navdušilo mnogo bolj kot moje suhoparne razlage, da je pravila pač potrebno natančno izvajati. Starši smo se naučili, da je možno tudi s pomočjo vsakodnevnih materialov (npr. moka in tehnika) izvesti igro, ki otroke zabava, jih poučuje in jih hkrati vzgaja. Hkrati pa nas je skrbno pripravljena okolica in vključitev predstavnikov ostalih organizacij kraja, vseskozi navdajala z občutkom, da smo v kraju vsi toplo sprejeti. Še posebno doživetje so prireditve, kjer se zberemo vsi krajanje (ali malce bolj oddaljeni) in lahko doživimo čisto pravi utrip kraja. Te prireditve pustijo pečat tako otrokom šole kot prebivalcem kraja. Prireditev pred gasilnim domom v septembru lanskega leta je bila za otroka še posebno doživetje izkustvo, saj sta zaradi oddaljenosti prvič uspela dobiti vpogled v življenje vasi. Dejstvo, da sta se lahko predstavila v vasi s svojim sodelovanjem, ju je povežalo v pripadnost vasi, v kateri stoji šola. Nekaj podobnega sta doživela tudi pri obisku domačinov, npr. čebelarja ali pri peki kruha, saj se s tem pridobiva poznavanje kraja – kar pa postane poznano, postane tudi bolj prijetno. Če strnem svoje mnenje pridobljeno preko otrok ali osebno, menim, da je projekt otroke in delno tudi nas izpopolnil vsestransko: otroci so spoznavali tako družbo kot naravo, tako preteklost kot sedanjost, naučili so se novih tehnik izdelovanja različnih izdelkov, novih tehnik športnega udejstvovanja in še bi lahko naštevala. Imam vtis, da je za tako veliko delo potrebna velika angažiranost učiteljic, kar se, sodeč po pogovoru z ostalimi starši, vsi zavedamo in to neizmerno cenimo. Torej, če je to pravo mesto za pohvalo, potem želim izraziti pohvalo vsem šolam, ki sodelujejo pri izvajanju projekta.

Vida Maver, PŠ Prežganje

Pa še učiteljice ...

Zgodilo se je pred tremi leti na eni izmed pedagoških konferenc naše šole. Takrat smo prvič slišali za projekt Podružnična šola – gibalo razvoja, ki naj bi se izvajal na območju LAS. Sodelavka nas je povabila k sodelovanju, toda čas za setev novega semena ni bil ugoden. Za pripravo plodnih tal smo potrebovali več časa in temeljito analizo terena. V rani pomladi leta 2009 pa smo se šolniki podružničnih šol odločili, da je vreme ugodno, tla ogreta in čas ravno pravšnji. Odločno smo obrnili prve brazde in v plodna tla zasejali naše ideje, načrte, razmišljanja. S cilji in aktivnostmi projekta smo najprej seznanili naše učence in njihove starše. Otroci so bili nad predstavljenimi nalogami navdušeni, starši pa so nam obljubili, da nam bodo pri delu pomagali z vsemi svojimi močmi.

In delo se je začelo. V mesecu marcu smo v domačih krajih imeli prireditve, s katero smo obeležili vse marčevske praznike. V sledečih mesecih smo pripravili več ustvarjalnih delavnic, na katerih smo izdelovali rože iz papirja, izdelke iz odpadnega materiala, pekli kruh in pecivo, izdelovali pletene košare, se učili ljudskih plesov in spoznavali digitalno fotografijo. V okviru ekoloških tem smo izvedli čistilne akcije, zbiranje starega papirja, pokrovčkov, kartuš in tonerjev. Učenci PŠ Janče so negovali šolski sadovnjak, na drugih šolah pa so

otroci pridno sejali semena v korita in lončke. Dovolj velike rastlinice so presajali in zalivali, po ledenih možeh pa so jih odnesli domov ter jih posadili na domače vrtove. Med projektnim delom pa smo se tudi potepali. Obiskali smo deželo jagod, iskali zmajeve stopinje in se imeli čudovito na igrah brez meja.

In že so nas pozdravili prvi jesenski dnevi. Podružnične šole Janče, Besnica, Lipoglav in Prežganje smo se 26. septembra 2009 zbrale na Prežganju na prireditvi ob zaključku projekta. Za povabljenе goste smo pripravili kulturni program in razstavo izdelkov, fotografij in starih predmetov. Druženje je bilo vedro, dišalo je po starih časih, po pristnem podežlju, ki se zliva v prihodnost. Letina je bila dovolj bogata, da smo bili vsi sodelujoči ponosni nanjo.

Šola na podežlju ali podružnična šola v hribih je srce vasi, ki utripa za svoje ljudi. Je kraj, kjer sonce nikoli ne zaide, saj je v njem polno majhnih sončec, ki imajo neizmerno sijoče in tople žarke. Sredi božanske narave in dobrih ljudi ima podružnica vse danosti, da ohrani zapuščino naših prednikov in da v prihodnost stopa z vrednotami. Dejstvo, da živimo na podežlju in poučujemo na podružničnih šolah, nas osrečuje.

Mirka VRŠIČ, vodja PŠ Prežganje

Sodelovanje podružničnih šol OŠ Sostro in OŠ Stična v projektu Podružnična šola – gibalno razvoja

V manjših krajih, kjer delujejo podružnične šole, je njihov velik pomen jasen vsem. S svojo pestro kulturno, družabno in turistično dejavnostjo predstavljajo nezamenljivi del bogastva našega podeželja. Le v krajih, kjer poteka plodno sodelovanje podružničnih šol s kulturnimi, turističnimi, športnimi, ekološkimi društvi in ustanovami, lahko življenje nudi posebno kakovost in vrednost. V današnjem času, ko se mnogi predmestni kraji zlivajo z mestom, obstaja nevarnost, da kraji izgubijo svojo identiteto in z novo urbanizacijo postanejo zgolj spalna naselja, oropana in osiromašena vseh prednosti, ki jih ima lahko bivanje v majhnem kraju. Tudi manjši kraji, ki ostajajo na obrobjih urbaniziranih središč, se zaradi upadanja števila prebivalstva soočajo s strahovi, da se v imenu racionalizacije stroškov upravičenost podružničnih šol postavlja pod vprašaj.

Podružnične šole OŠ Sostro so zato že pred leti s projektom **Podružnična šola – gibalno razvoja**, ki je dobil podporo evropskih sredstev LEADER LAS, domačo in širšo javnost spodbudile k razmisleku o izjemno pomembni vlogi, ki jih imajo podružnične šole v svojih krajih. Projekt, ki je nastal na pobudo vodje šole PŠ Janče **Marjane Marn**, se je prijel tako na vseh ostalih podružnicah kot v domačih krajih in požel val odobravanja in občudovanja. Janče in drugi bližnji kraji v šolskem okolišu **OŠ Sostro** so prav po zaslugi tega projekta postali bolj prepoznavni in na podlagi vseh pozitivnih izkušenj in učinkov, ki jih je projekt prinesel, je bil čas, da se projekt razširi tudi na druge šole in kraje.

Na **OŠ Stična** smo pobudo Marjane Marn sprejeli z odprtimi rokami, saj so naše podružnice že tradicionalno tesno vpete v dogajanje v kraju, s projektom pa smo želeli te aktivnosti še okrepiti in jih narediti še bolj prepoznavne. V lanskem šolskem letu smo se tako s podružničnimi šolami PŠ Ambrus, PŠ Krka, PŠ Muljava in PŠ Višnja Gora pridružili OŠ Sostro s podružnicami PŠ Besnica, PŠ Janče, PŠ Lipoglav in PŠ Prežganje v dvoletnem projektu z istim imenom Podružnična

šola – gibalno razvoja. Naš namen je bil, da podružnična šola postane središče življenja na vasi, ker je to neprecenljiva pridobitev za vse prebivalce območja, saj se v njej družijo, pridobivajo nova znanja, se medgeneracijsko povezujejo, snujejo nadaljnji razvoj kraja, skratka rastejo tako kulturno kot osebno. Z izvajanjem aktivnosti želimo šolo ne samo približati kraju, ampak doseči, da z njim diha in živi. Otrokom na podeželju želimo s tem projektom dvigniti kakovost življenja, približati ekološko problematiko, razvijati njihovo ustvarjalnost, jim zagotoviti kakovostno preživljanje prostega časa po načelu enakih možnosti in pri najmlajših razvijati socialni kapital.

Za dosego naših ciljev smo tako v šolskem letu 2009/2010 izvedli različne aktivnosti. Na naših podružničnih šolah smo za učence v prostem času pripravili raznovrstne **kreativne delavnice**, kot so npr. izdelava rož iz papirja, ljudske igre in plesi, digitalna fotografija ... kjer so svoja znanja in izkušnje na mladi rod prenašali tudi krajanje. Učenci so se skozi šolsko leto posvetili tudi spoznavanju domačega kraja na temo **Moj kraj, moj ponos**. Zbirali so podatke, ki so jih potrebovali za zaključno prireditev. Poleg raziskovanja kraja so bili učenci pozorni tudi na naravne lepote, ki so jih fotografirali. Da bi njihov kraj ostal še naprej lep, so na delavnicah na temo **Igrajmo se ekologijo** izdelovali izdelke iz odpadne embalaže.

V svoje načrte smo vključili tudi **medsebojne obiske šol**, saj smo se želeli bolje spoznati in našim učencem omogočiti druženje s sovrstniki iz sodelujočih šol v projektu. Tako so **20. maja 2010** učenci in učiteljice iz **Podružnične šole Krka** gostili učence in učiteljice iz vseh podružničnih šol OŠ Sostro. Pričakali so jih v značilnih oblačilih iz preteklosti, učenka v vlogi turistične vodičke jim je razkazala Krko, predstavila cerkev sv. Kozma in Damjana in jih odpeljala v šolo, ki se je za ta namen vrnila v preteklost. Skupina učencev je obiskovalcem zaigrala prizor iz časov, ko je šolo obiskoval pisatelj Josip Jurčič. Pod vodstvom nekaj učenek – turističnih vodič pa smo si nato ogledali

še naravne in kulturne znamenitosti ob reki Krki in si lepote krške jame. Ob slovesu smo lahko opazili, da so se med učenci že stakale prve vezi, zato nas ni presenetilo, ko so si ob odhodu avtobusa spontano pomahali v pozdrav.

Vezi med našimi učenci pa so se še okrepile **22. maja 2010**, ko so nas gostili učenci in učitelji iz **PŠ Prežganje na Igrah brez meja**. Zabavali smo se ob vrsti zabavnih iger, kot so bile tek s krompirjem, tek dvojic v obročih in pihanju moke. Najlepše pa je bilo, da moto teh iger ni bil zmagati, temveč zabava. Po malici je ostalo nekaj časa tudi za prosti čas, ki so ga učenci preživeli ob igri v spontano pomešanih skupinah učencev iz različnih šol.

Zaključek našega druženja v preteklem šolskem letu pa je bila **zaključna prireditev 19. junija 2010**. Gostila nas je **PŠ Janče**, vse sodelujoče šole pa so poskrbele za kulturni program. Učenci so pod mentorstvom učiteljic s svojimi točkami predstavili utrip svojih krajev in bogato domačo dediščino. V prostorih šole pa smo si lahko z obiskovalci ogledali razstavo fotografij in izdelkov, ki so nastali v projektu. Na koncu pa so dobili naši učenci, ki so izvrstno izvedli svoje točke, še prav posebno nagrado – mini disko z izvrstno plesno inštruktorico, ki jim je pokazala vrsto novih plesnih korakov.

V začetku letošnjega leta smo vsi sodelujoči v projektu dobili čudovit koledar s slikami iz naših skupnih aktivnosti, ki ga je pripravila Marjana Marn, izdala pa OŠ Sostro. Tudi letos že nadaljujemo z načrtovanimi delavnicami in se že veselimo naših prvih srečanj v maju, ko se bomo zopet srečali. Na koncu našega projekta pa bomo izdali tudi bilten, kjer bomo podrobno predstavili vse, kar smo naredili znotraj našega projekta.

Branka EMERŠIČ, koordinatorica projekta OŠ Stična

Že ob sami predstavitvi, kaj vse naj bi se dogajalo v okviru projekta, smo bili navdušeni nad vsebinami, predvsem pa v tem, da se že enkrat javno predstavi kakšno pomembno vlogo imajo podružnične šole v kraju samem in njegovi okolici.

Težko si je predstavljati, kakšno bi bilo življenje na Lipoglavu brez osnovnega šolstva. Množica učiteljic in učiteljev je v desetletjih spreminjala in spremenila mišljenje in tudi način življenja teh ljudi. Bosonogi pastirji in hlapci so se s pomočjo knjig prelili v zdravnike, učitelje, inženirje itd. Iz roda v rod so spoznavali, da je na tem svetu dovolj sonca, kruha in prostora za vse, tudi za deklice in dečke z južnega dela ljubljanske kotline.

V raziskavah, v okviru projekta CRPOV (Celostni razvoj podeželja in obnove vasi), se je pokazalo, da vedno več mladih ostaja doma in razvija drobno gospodarstvo in da niso nič več tako privlačna stroga mestna središča, hkrati s tem pa ostajajo tudi otroci in to je potencial, ki ga moramo izkoristiti vsi, ki smo uspeli, da so se v naših krajih še ohranile podružnične šole.

Na teh šolah je malo učencev in vsi se med seboj dobro poznajo, si zaupajo, vežejo jih podobni interesi, problemi. Otroci se na takšnih šolah počutijo varne, vsi imajo priložnost izražanja in uveljavljanja na področjih, kjer se počutijo močne. Na prireditvah v šoli in kraju nastopajo vedno vsi, kar pozitivno vpliva na njihov socialni razvoj.

Velikega pomena pa je tudi vloga učitelja na takšni šoli, ki je precej drugačna kot v velikih mestnih šolah. Učitelj mora znati motivirati ljudi za sodelovanje s šolo, mora biti gonilna sila za razvoj kulturnih, športnih in drugih dejavnosti.

Šola mora biti vzgojno-izobraževalno, kulturno, informacijsko in športno središče kraja.

Za obstoj in delovanje šole ima zagotovo zadnjo besedo ustanovitelj – občina, nanjo pa velik vpliv lokalna skupnost, zato je še toliko bolj pomembno, da šola živi s krajem in kraj z njo

Ravno s tem projektom se lahko podružnične šole širše povezujemo in predstavljamo svojo vlogo v kraju samem, kakor tudi regiji. Če se nikakor niso mogle združiti in povezati ostale medkrajevne družbene strukture, je to uspelo ravno nam – podružničnim šolam- našim učencem, ki se bodo med seboj poznali, družili in čez leta pogumno sodelovali v projektih, ki bodo imeli pomembno vlogo pri razvoju širše skupnosti.

Da je bil ta cilj v celoti dosežen, upam da ste vsi, ki ste spremljali vsaj malo naše delo, to opazili in se v to prepričali.

Marinka ŽITNIK, vodja PŠ Lipoglav

Zakaj je bilo vredno početi vse to?

Prav gotovo zaradi otrok, otroci so bili ciljna skupina, kateri je bil projekt v celoti namenjen. Množična udeležba vseh otrok, ne samo šolskih, saj so se aktivnostim pridružili tudi bratci, sestre, njihovi starši, torej celotne družine nam jasno pove, da je bilo vredno.

Zaradi brisanja mej, geografskih kot tudi lokalnih meja v glavah ljudi, s čimer smo združili skupaj ljudi iz vseh vasi, kajti vsi smo eno, vsi smo doma s podeželja, z enakimi možnostmi, potrebami, problemi. Ni več po-

membno, od kod smo, pomembno je, da smo mi, vsi tisti, ki smo doma na podeželju.

Otrokom, ki so se preselili na podeželje, so ta druženja pomagala, da so se lažje in hitreje prilagodili v novo okolje.

Z vstopom podružničnih šol OŠ Stične v projekt se je povečala organizacija medsebojnih obiskov, ki so pripomogli k boljšemu poznavanju domačega in sosednjih krajev ter njihovih zanimivosti kot širšega okolja območja lokalne akcijske skupine Sožitje med mestom in podeželjem tako otrokom kot tudi učiteljicam.

Otroci so tisti, ki so z raziskovanjem domačega okolja, z javnim predstavljanjem kraja, njegovih posebnosti, običajev in navad pridobili na samozavesti, čutijo pripadnost in kar je najpomembnejše,

ponosni so na kraj, kjer živijo, kar je bilo v preteklosti označeno kot slabšalno.

Z izvedbo kreativnih delavnic so otroci pridobili veščine s področja tradicionalnih znanj, ki so jim jih prikazali starejši. Hkrati so nastali izvirnejši in zanimivejši izdelki, nekatere pa bi lahko imenovali kar turistični spominki. Posebnost nastalih izdelkov je ta, da jih odlikujejo uporabljeni odpadni in naravni materiali.

Prostovoljno delo vseh vključenih pri izvajanju aktivnosti je v današnjem času zelo redko, skoraj nemogoče, v našem primeru je dragocenost, kar pomeni, da so izvajalci izkušeni ljudje s posebnim čutom do sočloveka.

Omogočeno je bilo med vrstniško druženje in razvijanje prijateljstva med otroki, saj so se družili na treh skupnih aktivnostih, v sklopu katerih so se učili povezovanja, navezovanja stikov, medsebojnega dialoga, zaupanja in možnosti izbire. Vse to pa pripomore k razvijanju socialnega kapitala, ki je še kako pomemben za normalno delovanje demokratične družbe.

Ves čas smo čutili veliko podporo staršev pri izvajanju projekta, kar so potrdili tudi s svojimi mnenji, ki so jih tudi zapisali.

Vzpostavljeno medgeneracijsko sodelovanje z namenom prenosa tradicionalnih znanj in veščin dokazuje število vključenih domačinov v izvedbo posameznih delavnic.

Torej povezali smo vse akterje podeželja, od turistični in športnih društev, interesnih in neformalnih skupin, združenj do posameznikov, da smo izpeljali večje dogodke in dokazali, da je delati drug z drugim in drug za drugega tista vrednota, ki jo je potrebno spodbujati in negovati.

Zaključna misel

Realiziral se je prvi projekt podružničnih šol, katerega ideja se je porajala prav na podružnični šoli, ki so danes v naši družbi velikokrat izpostavljene kot zelo drage in s tem ekonomsko neupravičene. Zavedati se je treba dejstva, da so pomembni ljudje, ki v njih pridobivajo znanja, taka ali drugačna, saj v njih poteka vseživljenjsko učenje in zato so zelo dragocene.

Pomena obstoja in delovanja šol na podeželju, ki so pomemben faktor pri razvoju kraja, se zaveda tudi Lokalna akcijska skupina Sožitje med mestom in podeželjem, katera skrbi, da se z evropskimi sredstvi iz programa LEADER lahko uresničujejo želje in ideje prebivalcev podeželja. Tako je podprla projekt podružničnih šol, ki so s svojim širšim delovanjem v popoldanskem času otrokom omogočile dodatne aktivnosti in pri vsem tem vključile tudi krajane, da so lahko svoja dragocena znanja delili z mladimi.

Podružnične šole so postala živa središča življenja, centri kulture in razvoja kraja in so s svojim širšim delovanjem prispevale dragoceni delček k dvigu kakovosti življenja na podeželju predvsem za otroke in mladino in posredno za vse prebivalce s poudarkom na ohranjanju in vrednotenju naravne, kulturne in etnološke dediščine ter krepitvi zavedanja pripadnosti kraju.

Marjana MARN
vodja projekta

Sodelujoče učiteljice

OŠ STIČNA

Branka Emeršič

PŠ AMBRUS

Tatjana Hren
Katja Jurca
Nina Kump
Mateja Oberstar
Nataša Švener Škrajnar
Cirila Zupančič

PŠ BESNICA

Nežka Mlakar
Maja Sveršina Dobravec
Vlasta Šavrič
Mateja Štefelin

PŠ JANČE

Sladana Đorđević
Marjana Marn

PŠ KRKA

Mateja Jere Grmek
Maja Sever
Brigita Langenfus
Duška Planinšek
Nadja Jankovič Fortuna

PŠ LIPOGLAV

Sandra Žužul Jovanović
Marinka Žitnik

PŠ MULJAVA

Barbara Maver
Mojca Pustovrh
Jožica Sinjur
Antonija Sever

PŠ PREŽGANJE

Mirka Vršič
Anica Skubic

PŠ VIŠNJA GORA

Katarina Pajk